

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Mechanismus rozhodování v rámci územní samosprávy
Českých obcí**

Bc. Iva Hrubá

© 2018 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Iva Hrubá

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Mechanismus rozhodování v rámci územní samosprávy Českých obcí

Název anglicky

The Mechanism of Decision-making within Local Government Czech Municipalities

Cíle práce

DP se soustředí na problematiku rozhodovacích mechanismů v rámci obecních samospráv, konkrétně na rozhodování o investičních akcích a při schvalování obecních rozpočtů. Dosavadní výzkumy ukazují, že ke střetům rozvojových vizí a štěpení uvnitř lokálních komunit dochází většinou právě v investičních a rozpočtových otázkách. Cílem je posoudit, zda lze nalézt společné proměnné, které stojí v pozadí samosprávných rozhodnutí a jak významnou úlohu v jeho rámci sehrávají. V souladu s cílem hledá příspěvek odpovědi na dva okruhy otázek souvisejících jednak s tím, kdo stanovuje cíle obecních samospráv a dále jaké jsou vnitřní politické mechanismy rozhodování.

Metodika

Logika šetření je formována heterogenitou české sídelní struktury. Text práce je syntézou zjištění získaných prostřednictvím případových studií obcí okresů Plzeň Jih a Plzeň. Kritérii výběru municipalit jsou velikost (lidnatost), rozpočtové příjmy, personální stabilita či proměnlivost místních zastupitelstev a exekutivních orgánů. Data o obcích jsou získána studiem dostupných dokumentů a zejména polostandardizovanými rozhovory s představiteli samospráv. Text DP pracuje s předpoklady, že velikost a bohatství obcí jsou proměnnými, které mají vliv na rozmanitost aktérů, kteří usilují o prosazení určitého politického rozhodnutí a dále, že sociální kapitál politických aktérů, který je částečným důsledkem mnohaletého působení v politickém či správním postu, je předpokladem k významnému vlivu na rozhodování v obcích.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

Rozhodování, územní samospráva, obec, starosta obce, zastupitelstvo, politika.

Doporučené zdroje informací

BALÍK, S. 2009. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada.

Bekkers, V., Dijkstra, G., Edwards, A., Fenger, M. 2007. Governance and the Democratic Deficit. Assessing the Democratic Legitimacy of Governance Practices. Aldershot – Burlington: Ashgate.

Bernard, J., Kostelecký, T., Illner, M., Vobecká, J. 2011. Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: Slon.

Čmejrek, J., Bubníček, V., Čopík, J. 2010. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Specifika politického života v obcích ČR. Praha: Grada.

Ryšavý, D., Šaradín, P. 2011. Zastupitelé českých měst a obcí v evropské perspektivě. Praha: Slon.

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Radek Kopřiva, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 13. 3. 2018

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 3. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 24. 03. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Mechanismus rozhodování v rámci územní samosprávy Českých obcí" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27. 3. 2018

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Radku Kopřivovi, Ph.D. za odborné rady, výbornou spolupráci, připomínky a veškerou pomoc, která mi byla při psaní práce poskytnuta. Dále bych ráda poděkovala starostům a starostkám vybraných obcí – jmenovitě: Aleně Vobrubové, Bc. Vlastě Dolákové, Ing. Jiřímu Vochovi, Jaroslavu Vranému, Ing. Vladislavou Soukupovi, Ing. Pavlu Kvíderovi, Bc. Zdeňku Alblovi a Františku Topinkovi za jejich ochotu a čas.

Mechanismus rozhodování v rámci územní samosprávy Českých obcí

Abstrakt

V diplomové práci je řešena problematika mechanismů rozhodování ve vybraných obcích územní samosprávy v České republice. Rozhodování, kterým se práce zabývá, je především v rámci obecních rozpočtů a investičních akcí. V teoretické části je tak popsán základní profil územní samosprávy, tedy formální aspekty samosprávy. Dále jsou v teoretické části popsány specifika lokální demokracie spolu s participací občanů a samostatná kapitola je také věnována rozhodovacím mechanismům. V praktické části jsou zpracovány případové studie vybraných obcí. Obce jsou z okresů Plzeň-jih a Plzeň-město. Vybrané obce jsou spíše obce malého typu. Do výběrového souboru byla ještě vybrána jedna obec střední velikosti. Další kapitola praktické části je tvořena diskusí, ve které jsou použity výsledky semistrukturovaných rozhovorů s představiteli jednotlivých obcí. Rozhovory s představiteli obcí byly ohledně rozhodování v oblasti investičních záměrů a rozpočtů. Výsledky kvalitativního výzkumu jsou konfrontovány s teorií. V závěru jsou komparativně zhodnoceny z jednotlivých částí práce výstupy, které se převážně shodují s dosavadními teoretickými poznatky o rozhodování v lokální politice.

Klíčová slova: rozhodování, zastupitelstvo obce, starosta, investiční akce, rozpočet obce, pracovní schůze zastupitelstva, územní samospráva, lokální politika

The Mechanism of Decision-making within Local Government Czech

Abstract

The diploma thesis deals with issues of mechanisms of decision-making in selected municipalities with territorial autonomy in the Czech Republic. The decision-making addressed is mainly connected with municipal budget and investment. In the theoretical part the municipality profile is described, i.e. the formal aspects of theoretical authorities. The theoretical part further deals with specifics of local democracy in connection with participations of citizens and a separate chapter is devoted to decision-making mechanisms. In the practical part case studies of selected municipalities are elaborated. The municipalities are from Pilsner districts, specifically Pilsen south and Pilsen city. The selected municipalities are of a rather small type. One municipality of a medium size was added to the sample. Another chapter of the practical part comprises of a discussion in which semi-structured interviews with representatives of the individual municipalities are used. The interviews with representatives of the individual municipalities were about decisions about investment projects and budgets. The results of the qualitative research was linked with the theory. In the end the results of the individual parts are compared. Overall, they reflect the theories about decision-making in local politics.

Keywords: decision-making, municipal council, mayor, investment actions, budget of the municipality, working council meeting, local government, local politics

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	13
3.1 Formální aspekty samosprávy.....	13
3.1.1 Obec	13
3.1.2 Orgány obce	15
3.1.2.1 Zastupitelstvo obce	15
3.1.2.2 Rada obce	16
3.1.2.3 Starosta a jeho zástupce.....	17
3.1.2.4 Výbory a komise obce	17
3.1.2.5 Obecní úřad a tajemník.....	18
3.1.3 Financování obcí.....	18
3.2 Specifika lokální demokracie.....	19
3.2.1 Instituce lokální demokracie.....	20
3.2.2 Místní referendum.....	21
3.2.3 Komunální volby	21
3.2.4 Charakter lokálních politických subjektů	23
3.2.5 Konfliktní linie v lokálním politickém prostoru	23
3.2.6 Komunální koalice	25
3.3 Politická participace občanů	25
3.4 Rozhodovací mechanismy	26
4 Vlastní práce	30
4.1 Šetřené obce – základní popis	30
4.1.1 Netunice	30
4.1.2 Štěnovický Borek.....	33
4.1.3 Chválenice	36
4.1.4 Nebílovy.....	40
4.1.5 Předenice.....	43
4.1.6 Čížice	46
4.1.7 Letiny	49
4.1.8 Starý Plzenec.....	51
5 Výsledky a Diskuse.....	56

6 Závěr.....	66
7 Seznam použitých zdrojů	68
7.1 Odborná literatura	68
7.2 Prameny práva.....	69
7.3 Internetové zdroje.....	69
7.4 Rozhovory	70
8 Seznam použitých tabulek a grafů.....	72
9 Přílohy	73

1 Úvod

Česká republika je specifickou v celé Evropské Unii svou rozmanitostí v oblasti velikostí obcí. Na lokální úrovni převládají obce, které mají maximálně jen několik stovek obyvatel. Z uvedeného analogicky plyne, že samotná oblast lokální politiky je velmi bohatá, a to především na informace ohledně jejího fungování. Kompetence a fungování samosprávy je obligátně vymezeno v zákoně o obcích. Bývá ale obvyklé, že reálný způsob fungování obecních samospráv, zvláště obcí vesnického typu funguje podle zažitých zvyklostí, avšak vždy v rámci zákona o obcích. Je nesporné, že každá místní samospráva je do jisté míry neopakovatelnou samosprávnou jednotkou s vlastními „pravidly“. Pro svoji různorodost ji nelze jednoduše definovat a musí se k jejímu studiu přistupovat bezesporu individuálně.

Zastupitelstvo obce představuje vrcholný orgán samosprávy. Každá municipalita v rámci své samostatné působnosti je vybavena rozhodovací pravomocí. Tato rozhodovací pravomoc je podle zákona o obcích svěřena exekutivě obce a zastupitelstvu. Nejdůležitější rozhodování v obci se točí kolem rozpočtu a investičních akcí. Rozhodování o podstatných záležitostech obce může být předmětem polemiky mezi zvolenými zastupiteli obce.

Cílem této práce je zhodnotit, zda v pozadí rozhodování samosprávy u vybraného vzorku obcí, lze nalézt společné proměnné a zda jsou významným činitelem v rámci jejich rozhodovací praxe. V souvislosti s tímto cílem je důležité posoudit ve vybraných obcích, kdo je tím, kdo reálně rozhoduje o investičních záměrech a jaké jsou vnitřní mechanismy rozhodování o investicích a rozpočtu. Zda jsou ve vybraném vzorku obcí jisté podobnosti či nikoliv a jaký má vliv na rozhodování v samosprávě personální obsazení jejich orgánů.

První část práce je zaměřena na teoretické řešení formálních aspektů samosprávy, se zaměřením především na specifika lokální demokracie. Dále je v práci popsána z teoretického hlediska participace občanů na samosprávě a rozhodovací mechanismy v obecní samosprávě.

V druhé části práce jsou shrnuty případové studie vybraného vzorku obcí z okresů Plzeň jih a Plzeň město. Obce byly vybrány na základě různých kritérií, a sice personální stability, lidnatosti obce, proměnlivosti místních zastupitelstev či velikosti rozpočtu.

Ve třetí a poslední části práce je provedena analýza výsledků kvalitativního výzkumu. Ten se věnoval faktickému rozhodování v místních samosprávách. Výzkum byl veden formou polostandardizovaných rozhovorů, které byly vedeny s představiteli

vybraných obcí z okresu Plzeň-jih a Plzeň-město. Rozhovory byly zaměřeny na téma rozhodovací procesy v obci v oblasti investic v místní samosprávě a rozhodování o rozpočtových příjmech a výdajích. Úplný závěr práce je pak věnován vyhodnocení výsledků z případových studií spolu se závěry z diskuse. Diskusí je nazvána třetí část práce, a sice analýza kvalitativního výzkumu. Tato diskuse je zhodnocena s teoretickými východisky rozhodovacích mechanismů.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Práce je orientována na problematiku rozhodovacích mechanismů v obecních samosprávách. Cíl práce je koncipován s ohledem na fakt, že daná oblast doposud nebyla i přes vzrůstající zájem o téma lokální demokracie a subnacionálního vládnutí dostatečně probádána. Konkrétně je tedy cílem posoudit uplatnitelnost stávající, relativně omezené teorie, při interpretaci proměnných ovlivňujících mechanismus rozhodování vybraných obcí. Dílčími cíli, které mají přispět k splnění cíle hlavního, je popsat vnitřní faktory formující rozhodování o investičních akcích a rozpočtech těchto municipalit.

2.2 Metodika

Práce je pojata jako případová studie vybraných obcí. Jedná se o obce v okrese Plzeň-jih a Plzeň-město. Kritériem výběru byla zejména velikost municipalit. Jedná se o obce malé (tedy obce velikostně typické pro Českou republiku). Z komparativního důvodu je výběrový soubor obcí obohacen také o Starý Plzenec, což je obec, kterou lze v českých poměrech vnímat jako obec střední velikosti. Objektem šetření je politický proces vybraných obcí, se zaměřením na proměnné rozhodování o tématech územní samosprávy. Subjekty jsou zejména představitelé územních samospráv vybraných obcí. Klíčová datová báze pro vytvoření diplomové práce je získána na základě semistrukturovaných rozhovorů s vrcholnými politickými představiteli vybraných obcí. Dále jsou využity informace získané studiem odborné literatury, věcně příslušných zákonů (zejména Zákon o obcích). Hojně jsou též využity informace z webových stránek obcí a data získaná od Českého statistického úřadu (zejména data volební dostupná na www.volby.cz). Teoretické zázemí práce je vytvořeno především na základě studia odborné literatury z knih, sborníků a článků z odborných periodik daného tématu. Nejvíce poznatků z české literatury bylo použito z děl Stanislava Balíka, Jaroslava Čmejrků, Josefa Bernarda a Dana Ryšavého.

3 Teoretická východiska

3.1 Formální aspekty samosprávy

Na základě transformačního procesu po roce 1989 došlo v roce 1990 k obnovení obecní samosprávy. Obecní samospráva se vrátila k modelu prvorepublikového rozlišení dvou působností obce a k tamější struktuře obecních orgánů.¹

Místní správa byla zpočátku prakticky stále podřízena státní moci, stejně jako v dřívější praxi. V novém systému nedocházelo ke skutečnému politickému a ekonomickému rozhodování. Tato problematika je také řešena v M. F. Reidem.²

V roce 1990 na podzim proběhly demokratické volby do zastupitelstev obcí. Z nichž dále byly voleny další orgány obce jako rada, starosta, místostarosta. Důležitým výstupem reformy bylo oddělení místní samosprávy od státní správy. Oddělení a rozlišení přenesené působnosti obce a nové zastupitelstvo obce. Dále reforma provizorně řešila i ekonomickou funkci obce, i když zásadní otázky financování a majetku obce byly řešeny později.³

Transformace na místní úrovni probíhala stejně jako na centrální úrovni pod časovým tlakem. Jednalo se především o potlačení starých mocenských struktur a nastolení demokratické vlády na lokální úrovni. Ve složení nových zastupitelstev obcí se ocitli lidé, kteří do té doby neměli s veřejnou funkcí žádné zkušenosti. V malých obcích často nastala situace, kdy stávající funkcionáři byli zvoleni i do nových zastupitelstev. Bylo to z toho důvodu, že jim lidé přisuzovali zásluhy o prosperitu obce v minulých letech.⁴

3.1.1 Obec

Hlavním znakem obce je její území. Toto území může být na jednom nebo více katastrálních územích. Dalším znakem ne méně důležitým je obyvatelstvo obce. Obec je

¹ BALÍK, S. *Komunální politika. Obec aktéři a cíle místní politiky*, s. 61

² REID, M., F., *Rapid Transformations in Post-Socialist Cities: towards Uncertain Future*. In: *Globalism and Local Democracy. Challenge and Change in Europe and North America*. s. 95

³ BERNARD, J., KOSTELECKÝ, T., ILLNER, M., VOBECKÁ, J. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*, s. 49

⁴ BERNARD, J., KOSTELECKÝ, T., ILLNER, M., VOBECKÁ, J. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*, s. 48

chápana jako nejmenší územně správní jednotka. Jedná se tedy o společenství, které má územní a zároveň personální základ.

Obec má samostatnou působnost. Samostatná působnost obce znamená, že obec spravuje obecní záležitosti samostatně. Do samostatné působnosti obce mohou zasahovat pouze státní orgány a také orgány krajů, pouze jde-li o ochranu zákona a jen tak jak zákon stanoví. Samostatná působnost obce může být omezena pouze zákonem.⁵

Obec v rámci samostatné působnosti může ukládat povinnosti, kterými vyhláší obecně závaznou vyhláškou. Dále do samostatné působnosti obce patří hospodaření obce, vydávání komunálních dluhopisů, sestavování rozpočtu obce, rozvoj územního obvodu, údaje o ročním hospodaření tedy sestavení závěrečného účtu, přezkoumání hospodaření pomocí auditora, zřizování dočasných a trvalých fondů obce, účast obce v právnických osobách, vyhlásování místního referenda, podávat návrhy na změny katastrálních hranic uvnitř obce, návrh na změny hranic obce a také návrh na slučování obcí. Dále do samostatné působnosti náleží také ustanovení orgánů obce a stanovení odměn pro členy těchto orgánů. Obec v samostatné působnosti zabezpečuje materiálně, personálně a organizačně obecní úřad. Dále zřizuje obecní policii a spolupracuje s jinými obcemi, uděluje čestné občanství a ceny obce, ve shodě s místními zvyklostmi a předpoklady rozvíjí sociální péči a uspokojuje potřeby občanů.⁶

Podle zvláštních zákonů k samostatné působnosti obce náleží také schvalování dokumentace územního plánování, správa a zřizování základních škol a předškolních zařízení jakož i základních uměleckých škol, zřizování jednotek dobrovolných hasičů a rovněž plnění úkolů požární ochrany v obci, místní poplatky, provozování obecních pohřebišť a jiné.⁷

Pokud je orgánu obce svěřen výkon státní správy zákonem, jedná se o přenesenou působnost, kterou daný orgán vykonává. Obec může v rámci přenesené působnosti vydávat nařízení obce. Rozsah vykonávání přenesené působnosti obcí je určen zákonem. Na vykonávání úkolů v rámci přenesené působnosti dostane obec příspěvek ze státního rozpočtu.⁸

⁵ Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, § 7

⁶ Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, § 10

⁷ BALÍK, S. *Komunální politika. Obec aktéři a cíle místní politiky*, s. 65-66

⁸ Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, §61-§62

3.1.2 Orgány obce

Obec je základní územní samosprávná jednotka jedná se o veřejnoprávní korporaci, která vlastní majetek a je navenek zastupována v právních vztazích svými orgány a za své jednání je zodpovědná. Základním orgánem obce je zastupitelstvo obce, mezi další orgány patří rada obce, starosta, obecní úřad a také komise obce.⁹

3.1.2.1 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce tvoří základní orgán obecní samosprávy. Zastupitelstvo je totiž voleno občany obce v komunálních volbách. Počet členů zastupitelstva je určen podle toho, kolik je v obci obyvatel, jak ukazuje tabulka 1.

Tabulka 1. Počet členů zastupitelstva

Počet obyvatel obce, města nebo městské části	Možný počet členů zastupitelstva
do 500	5-15
nad 500, do 3000	7-15
nad 3000, do 10 000	11-25
nad 10 000, do 50 000	15-35
nad 50 000, do 150 000	25-45
nad 150 000	35-55

Zdroj: Upraveno dle Hudák, Jüptner, Svoboda, 2003

Zastupitelstvo obce volí další obecní orgány jako starostu obce, místostarostu, radu obce a dále zřizuje či zrušuje výbory obce a volí jejich členy a předsedu, dle zákona povinně zřizuje finanční a kontrolní výbor. Členem zastupitelstva se stává občan, který byl řádně zvolen v komunálních volbách a který složil slib před ostatními členy zastupitelstva.¹⁰

Zastupitel obce má právo předkládat návrhy na projednání zastupitelstvu, radě, výborům obce a komisím obce. Dále má právo vznášet připomínky, dotazy a podněty ohledně členů orgánů obce, právnických osob, jejichž zakladatelem je obec a také na vedoucí organizačních složek a příspěvkových organizací, které byly založeny nebo zřízeny obcí. Dále má právo na informace v záležitostech, které souvisí s výkonem funkce zaměstnanců obce, kteří pracují v obecním úřadu a zaměstnanců právnických osob, které

⁹ Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, §5 odst. 1

¹⁰ Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, §84 -§98

obec zřídila nebo založila. K povinnostem zastupitele patří aktivní účast na zasedání zastupitelstev obce, ale také dalších orgánů, jejichž je členem, plnění úkolů, které mu obecní orgány uloží a hájit zájmy občanů. Dále by se měl zastupitel obce vyvarovat situaci, kdy by v rámci jeho funkce mohlo dojít ke střetu zájmů s ním nebo jeho blízkou osobou.¹¹

Zastupitelstvo obce se schází minimálně jedenkrát za tři měsíce, tyto zasedání iniciuje starosta obce. Zasedání zastupitelstva lze svolat i v případě, kdy o to požádá alespoň jedna třetina členů zastupitelstva nebo hejtman kraje, pak je starosta povinen toto zasedání svolat do 21 dnů od podání žádosti. Zasedání zastupitelstva jsou veřejná. Pokud se zastupitelstvo schází neveřejně, nemůže být na této schůzi přijata žádná platná usnesení. Zastupitelstvo je usnášení schopné, pokud je přítomna nadpoloviční většina členů na veřejném zasedání. Nadpoloviční většina členů zastupitelstva je potřeba k volbě nebo k přijetí usnesení nebo rozhodnutí obce.¹²

3.1.2.2 Rada obce

Dalším orgánem obce je rada obce. V oblasti samostatné působnosti je rada výkonným orgánem obce a zodpovídá se ze své činnosti zastupitelstvu. Pokud se v obci rada nevolí, vykonává její pravomoci starosta, kromě záležitostí dle zákona o obcích (§102 odst. 4), které jsou vyhrazeny zastupitelstvu. Rada obce se nevolí v obcích, kde je méně než 15 členů zastupitelstva, počet členů v radě je vždy lichý a v rozmezí 5-11 členů, zároveň nesmí být větší než jedna třetina zastupitelů.¹³

V zákoně není přesně určeno, jak často se má rada scházet, a proto ji dle potřeby svolává starosta obce, který tyto schůze také řídí. Zasedání rady nejsou veřejná, z jejich jednání se vyhotovuje zápis, který je dostupný na obecním úřadě. Aby bylo usnesení rady platné, musí souhlasit nadpoloviční většina všech členů.¹⁴

Pravomoci rady jsou vymezeny v zákoně, mezi hlavní patří zajištění hospodaření obce na základě schváleného rozpočtu, dále také ustanovuje nebo ruší odbory obecního úřadu. Vůči právnickým osobám a organizačním složkám, u kterých je obce zřizovatelem nebo zakladatelem, mimo obecní policie, plní rada své úkoly. Dále rada rozhoduje

¹¹ Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, §84 -§98

¹² Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, §84 -§98

¹³ Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, §99 -§102

¹⁴ Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, §101

v záležitostech, které jsou v samostatné působnosti obce a nejsou ze zákona svěřeny zastupitelstvu.¹⁵

3.1.2.3 Starosta a jeho zástupce

Starosta je obecní orgán, který zastupuje obec navenek a je spolu se svým zástupcem volen ze zastupitelstva jeho členy a zároveň musí mít občanství české republiky. Starosta je ze své funkce odpovědný zastupitelstvu obce. V jeho kompetencích je mimo jiné jmenovat a odvolávat tajemníka obce se souhlasem ředitele z krajského úřadu. V obci, kde tajemník není, se stará o výkon přenesené působnosti. Je zodpovědný za informovanost veřejnosti o činnosti obce. Vykonává funkci zaměstnavatele na obecním úřadě. V rámci samostatné působnosti rozhoduje o záležitostech, které mu svěřila rada. Dále plní další úkoly stanovené zákonem, některé úkoly může zastupitelstvo obce svěřit místostarostovi, který zastupuje starostu obce.¹⁶

Mezi hlavní kompetence starosty patří svolávání jednání zastupitelstva a rady obce. Tato jednání také sám řídí, určuje agendu, o které se bude rozhodovat a stanovuje pořadí jednotlivých bodů jednání.¹⁷

Pokud se starosta vzdá své funkce anebo je z ní odvolán a nenastoupí do této funkce nový starosta, přejdou pravomoci starosty do zvolení nového na místostarostu, kterého k tomu určí zastupitelstvo, pokud i místostarosta se vzdal své funkce anebo byl také odvolán, určí zastupitelstvo ze svých členů jiného zástupce.¹⁸

3.1.2.4 Výbory a komise obce

Zastupitelstvo a rada obce si zřizují iniciativní a kontrolní orgány. Zastupitelstvo obce je povinné podle zákona zřídit kontrolní a finanční výbor. Výbory musí mít nejméně tři členy. Členem ve výboru ovšem nemůže být starosta ani jeho zástupce, dále členem nemůže být tajemník a ani ten, kdo zabezpečuje rozpočet a účetní práce v obci. Kontrolu nad hospodařením obce s jejím majetkem a finančními prostředky zabezpečuje finanční

¹⁵HUDÁK, J., JÜPTNER, P., SVOBODA, J. (Eds.) *Komunální politické systémy*, s.10

¹⁶BALÍK, S. (ED.), *Komunální volby v české republice v roce 2002*, s. 30

¹⁷BALÍK, S., *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*, s. 36

¹⁸Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, §103 odst. 6

výbor. Kontrolu nad dodržováním právních předpisů zabezpečuje kontrolní výbor. V čele výborů je vždy předseda, který je zároveň členem zastupitelstva. Obec zřizuje také výbor pro národnostní menšiny v okamžiku, kdy na území obce žije alespoň 10 % obyvatel hlásící se k jiné národnosti než české. Zastupitelstvo může v částech obce zřídit osadní výbory. Počet členů osadního výboru určuje zastupitelstvo a také předsedu zvolí zastupitelstvo ze členů osadního výboru. Členové osadního výboru jsou obyvatelé části obce, pro kterou byl osadní výbor zřízen.¹⁹

Rada obce zřizuje komise jako své iniciativní a kontrolní orgány. Pokud komisi bylo svěřeno, podle zákona vykonávat přenesenou působnost obce, je tato komise odpovědná starostovi obce a stává se výkonným orgánem obce. Jinak je komise odpovědná ze své činnosti obecní radě.²⁰

3.1.2.5 Obecní úřad a tajemník

Obecní úřad je tvořen starostou a místostarostou, tajemníkem a zaměstnanci obce. Jsou i obce kde jsou členy obecního úřadu pouze starosta a místostarosta. U větších obcí se může Obecní úřad členit na odbory. Obecní úřad v rámci samostatné působnosti obce plní úkoly, které mu uloží zastupitelstvo či rada obce, dále napomáhá komisím a výborům s jejich činností. V obcích s pověřeným obecním úřadem a také v obcích s rozšířenou působností ukládá zákon povinnost zřizovat funkci tajemníka. Tajemník se ze své funkce zodpovídá starostovi v obcích, kde není tato funkce zřízena, přebírá pravomoci tajemníka starosta obce.²¹

3.1.3 Financování obcí

Obce mají vlastní majetek a náleží jim také výnosy z něj, protože to není dostačující příjem na správu obce, jsou obce závislé na příjmech určené státem. Dnešní podoba financování obcí prošla určitými změnami, hlavně v roce 2000, kdy došlo k důležité změně ohledně určování obecního příjmu. Podstatná část obecního příjmu je tak ovlivněna počtem obyvatel obce. Financování obcí se dělí na čtyři základní kapitoly

¹⁹ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*, s.40

²⁰ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*, s.40

²¹ BALÍK, S., *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*, s. 77

rozpočtu. První kapitolu tvoří příjmy daňové, které jsou tvořeny sdílenými daněmi, což znamená, že se obec dělí s ostatními články rozpočtu o příjem, dále jsou daně svěřené a ty náleží obci celé. Další kapitolu příjmů obce tvoří příjmy nedaňové, jedná se o příjmy z vlastního podnikání obce, ale také o uživatelské poplatky, pokuty a penále a ostatní. Další kapitolu tvoří příjmy kapitálové. A čtvrtou kapitolou jsou dotace. Dotace můžou být krajské, státní, ale také sem patří dotace z různých evropských fondů. Do dotací je také zahrnut příspěvek na výkon státní správy, jedná se o nárokovou dotaci. Jiné je to s dotacemi, které jsou nenárokové anebo přísně účelové, o těchto příjmech, které se týkají rozvoje obce, nerozhoduje zastupitelstvo, ale zástupce státní správy úředník. Financování obcí zvláště v lokálním prostoru je tak komplikovaným problémem v politickém systému.²²

3.2 Specifika lokální demokracie

Velikost obce je jedním z podstatných faktorů, který má vliv na fungování samosprávy obce. Vztah mezi samosprávou a občany obce je zcela odlišný než ve větších obcích. Zrovna tak vnitřní motivace členů samosprávy, jejich vzájemné vztahy a cíle jsou zcela odlišné.²³

Obce mají vlastní samosprávu a jejím úkolem je starat se o rozvoj obecního území. Disponují vlastním rozpočtem a pravomocemi, kterými řeší rozvojové problémy v oblasti infrastruktury, bytové výstavby, v oblasti sociální podpory, či péči o krajinu a jiné. Rozvoj obce je tedy spjat s funkčností lokální samosprávy jako takové.²⁴

Legislativa upravuje pouze základní pravidla pro fungování obecní samosprávy a tím dává prostor k tomu, že konkrétní samosprávy jsou navzájem odlišné a dotvářejí se uvnitř v lokálním prostoru obce. Zákon například jasně vymezuje, jaké rozhodnutí může učinit sám starosta obce, o čem rozhoduje zastupitelstvo a jaké má kompetence rada obce. V různých obcích však vznikají různé rozhodovací zvyklosti, které jsou jen do určité míry podle zákona.

²² BALÍK, S. *Komunální politika. Obec aktéři a cíle místní politiky*, s. 33-37

²³ BERNARD, J., KOSTELECKÝ, T., ILLNER, M., VOBECKÁ, J., *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*, s.64

²⁴ BERNARD, J., KOSTELECKÝ, T., ILLNER, M., VOBECKÁ, J., *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*, s.18

Lokální politika je specifická malou soutěživostí politické moci, dalo by se říci, že v některých obcích politická soutěživost chybí, a to především tam, kde do voleb obecního zastupitelstva vstupuje pouze jedna kandidátní listina s počtem členů, který je roven počtu členů zastupitelstva. I přes to existují v lokálním prostoru konfliktní témata. Tyto konflikty mohou být intenzivní, ale často bývají epizodické především v rámci nového rozvoje obce, díky těmto konfliktům můžeme mluvit o politickém charakteru obecní samosprávy.²⁵

Dominantní postavení v samosprávě malých obcí přísluší starostovi obce. V malých obcích, kde chybí rada obce, přechází na starostu obce exekutivní moc a starosta, tak rozhoduje o hospodaření obce na základě schváleného rozpočtu. V určitých malých obcích není ani podpůrný administrativní aparát a pak i tyto povinnosti přecházejí na starostu obce. Poté se funkce starosty oproti dalším řadovým zastupitelům stává daleko významnějším postem. Funkce starosty v malých obcích bývá označena jako lokální leader. Z výše uvedeného je zřejmé, že především tato funkce významně ovlivňuje fungování a rozvoj malých obcí.²⁶

3.2.1 Instituce lokální demokracie

System územní správy se neustále vyvíjí, musí se neustále přizpůsobovat novým podmínkám. Obecní zřízení je neustále zdokonalováno, zpřesňováno, doplňováno. V rámci reformy obecního vládnutí je třeba zmínit tři nástroje lokální demokracie. Prvním nástrojem jsou volby do zastupitelstva. Druhým svobodný přístup k informacím, který je upraven zákonem o svobodném přístupu k informacím č. 106/1999 Sb. Tento zákon ukládá obcím a jejím orgánům povinnost poskytovat základní informace o činnosti obce v rámci její působnosti a dále poskytovat informace o které požádají fyzické nebo právnické osoby v rámci činnosti obce. Třetím nástrojem je místní referendum.²⁷

²⁵ BERNARD, J., KOSTELECKÝ, T., ILLNER, M., VOBECKÁ, J., *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*, s. 27

²⁶ BERNARD, J., KOSTELECKÝ, T., ILLNER, M., VOBECKÁ, J., *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*, s.27

²⁷ BERNARD, J., KOSTELECKÝ, T., ILLNER, M., VOBECKÁ, J., *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*, s.50-51

3.2.2 Místní referendum

Místní referendum je upraveno zákonem č. 22/2004 Sb., o místním referendu a je jediným nástrojem přímé demokracie uplatňovaným v ČR. Občané mohou v místním referendu rozhodovat o otázkách samostatné působnosti obce. Referendum může být vyhlášeno zastupitelstvem z jeho popudu anebo na základě petice, která musí být opatřena příslušným počtem podpisů. Výsledek referenda je pro obecní zastupitelstvo závazné k jejímu dalšímu rozhodování.²⁸

V místním referendu má právo hlasovat každý občan, který má právo volit v komunálních volbách. Zákon č. 22/2004 Sb. prošel od svého vzniku jistými úpravami, nejzásadnější byla novela zákon o místním referendu 169/2008 Sb., tato novela upravovala platnost a závaznost místního referenda § 48, kde byla snížena hranice účasti oprávněných osob z 50 % na 35 %. Referendum je platné, pokud pro něj hlasovala nadpoloviční většina zúčastněných a alespoň 25 % oprávněných voličů. V místním referendu se hlasuje o záležitostech, které jsou v samostatné působnosti obce, v zákoně je vymezeno, kdy nelze konat místní referendum. Otázka, o které se rozhoduje v místním referendu, musí být jednoznačná, a to tak aby bylo možné na ni odpovědět slovem „ano“ nebo slovem „ne“.²⁹

3.2.3 Komunální volby

Účast v komunálních volbách vypovídá o politické participaci občanů na komunální politice obce. Podle výsledků uveřejněných českým statistickým úřadem je zřejmé, že v malých obcích je vyšší volební účast než ve větších obcích, což lze přikládat především socioekonomickým, demografickým a kulturním faktorům. Další faktory, které mají vliv na volební účast, jsou spojené se situací v obci jako např. spokojenost občanů s prací dosavadních zastupitelů. V obcích, kde jsou občané více ochotni kandidovat do komunální politiky, je i větší snaha občanů účastnit se voleb.

K volební odpovědnosti zastupitelů obecních samospráv patří i opětovná obhajoba mandátů. V české republice podle statistických údajů bývají kandidáti, kteří obhajují

²⁸ BERNARD, J., KOSTELECKÝ, T., ILLNER, M., VOBECKÁ, J., *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*, s.50-51

²⁹ Občanský aktivity – Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky*[online]. copyright©2018 [cit. 10.12.2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/obcanske-aktivity-118893.aspx>

mandát, docela úspěšní. Z pěti obhajujících bývají zvoleni bez mála čtyři, z čehož logicky vyplývá, že je naopak složitější, pro nově kandidující se do zastupitelstva dostat.

V dnešní době je zřejmé, že čím méně jsou aktéři lokální samosprávy spojováni s politickými stranami, tím jsou pro občany důvěryhodnější. V malých obcích se v komunálních volbách uplatňují sdružení nezávislých kandidátů a nezávislí kandidáti.³⁰

Volby do zastupitelstva obce jsou vykonávány tajným hlasováním, a sice na základě všeobecného, přímého a rovného práva, dle zásad poměrného zastoupení. Volební období, na které jsou kandidáti do svých funkcí voleni, je čtyřleté.³¹

Právo volit do komunálních voleb má každý občan české republiky, který dosáhl věku 18 let a zároveň je trvale hlášen k pobytu v dané obci. Právo být volen má občan obce, kterému je 18 let, je trvale hlášen k pobytu v obci. Funkce zastupitele je neslučitelná s pracovním poměrem u obce, kdy je přímo vykonávána státní správa, která se vztahuje k územní působnosti dané obce.³²

V komunálních volbách je snazší, jestliže kandidují občané do jednotlivých zastupitelstev pod registrovanou politickou stranou či hnutím nebo jejich koalicí. Přitom nemusí být ani jejich členy. Jestliže totiž kandidují občané jako nezávislí kandidáti anebo pod sdružením nezávislých kandidátů, musí svoji kandidaturu opatřit podpisy oprávněných voličů obce, počet těchto podpisů je stanoven podle počtu obyvatel dané obce.³³

Kandidátní listiny komunálních voleb pro nejmenší obce, kde počet mandátů je 7 a méně jsou od roku 2001 specifické tím, že počet kandidátů na volební listině může být o jednu třetinu vyšší, než je počet členů, kteří se volí do daného zastupitelstva.³⁴

V České republice se v komunálních volbách volí dle poměrného volebního systému, používají se volné kandidátní listiny. Při čemž volič může svoji volbu provést třemi způsoby a sice může na hlasovacím lístku, který je pro každou obec jeden, kde jsou vypsány všechny kandidující subjekty, zakřížkovat celou stranu a hlasy jsou přiděleny všem kandidátům podle počtu mandátů. Další variantou je, že volič označí jednotlivé kandidáty, čímž každému označenému přiřadí po jednom volebním hlase. Za třetí může být použita kombinace předešlých dvou variant a to tak, že přidělí jednotlivé hlasy vybraným

³⁰ RYŠAVÝ, D., ŠARADÍN, P., *Zastupitelé českých měst a obcí*, s.30-64

³¹ Zákon č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí, §2 a §3

³² Zákon č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí, §4 a §5

³³ BALÍK, S., *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*, s. 91

³⁴ BALÍK, S., *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*, s. 90

kandidátům a zbytek je rozdělen podle počtu volených mandátů straně, kterou také volič označil.³⁵

Od roku 2001 platí i v komunálních volbách uzavírací klauzule 5 %, jedná se o hranici počtu hlasů, kterou musí jednotlivé strany ve volbách dosáhnout, aby mohly usilovat o rozdělení mandátů do zastupitelstva. Volební formule, tedy přepočítávání hlasů na mandáty je od roku 2001 také jiná oproti letům předešlým a sice používá se čistá d'Hondtova metoda.³⁶

Ukončením hlasování v řádných komunálních volbách vznikají nové mandáty pro členy zastupitelstva. Mandát může zaniknout v následujících případech, jestliže kandidát na zastupitele odmítne složit slib, nebo pokud zastupitel rezignuje na svoji funkci, úmrtím zastupitele, mandát dále zaniká v okamžiku, kdy je první den nových voleb do zastupitelstva a také dnem kdy došlo ke sloučení nebo připojení obce k jiné obci.³⁷

3.2.4 Charakter lokálních politických subjektů

Lokální politické subjekty v malých vesnických obcích mají většinou společenský charakter a nízkou stranickou disciplínu. Jde tedy především o osobní vztahy mezi místními politiky, a proto je podle Jüptnera pro pochopení tohoto stranického systému důležitá především identifikace místního politického uskupení tzv. jádra. V tomto jádře jde především o politické aktéry, kteří mohou být členy i nepolitických institucí obce, jako je sportovní oddíl, sbor dobrovolných hasičů, škola nebo jsou členy firmy v obci. Toto jádro může být také protnuto více politickými objekty. Také Jüptner hovoří o tom, že trvalost těchto jader, je většinou delší než životnost různých politických formací.³⁸

3.2.5 Konfliktní linie v lokálním politickém prostoru

Konfliktní linie neboli štěpení (cleavages) je pojem, kterým se označují rozpory v opačných zájmech povětšinou dvou skupin lidí ve společnosti. Tyto rozpory mívají

³⁵ BALÍK, S., *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*, s. 97

³⁶ BALÍK, S., *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*, s. 103

³⁷ BALÍK, S., *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*, s.87

³⁸ JÜPTNER, Petr, *Koalice a koaliční vztahy*, s.112

nejčastěji ideologický, národnostní, sociální, geografický či etnický charakter. Okolo těchto skupin se můžou formovat politické subjekty, které zájmy skupin prezentují na politické scéně. Na základě uvedeného je možné, že na základě rozporu, z kterého vyjde otevřený konflikt trvalého charakteru, dochází k formování stranického systému v profilaci politických stran.

Konfliktní linie v malých obcích a pluralita politického prostředí v těchto obcích úzce souvisí s odlišným pojetím funkce obce. Toto pojetí obce je spojováno s teorií prezentovanou Ferdinandem Tönniesem. Tato teorie staví proti sobě pojetí obce jako *Gemeinschaft* a pojetí obce jako *Gesellschaft*. *Gemeinschaft* (společenství) znamená, že je obec založena především na emočním přístupu, a především sousedské spolupráci. Vztahy uvnitř obce by měly mít neformální a osobní charakter. *Gesellschaft* (společnost) znamená, že obec představuje moderní společnost, kde je typický individualistický a egoistický přístup, racionální vztahy a je zde také podstatná soutěživost systému. To, jakým způsobem je obec chápána, má dozajista vliv na ekonomickou efektivitu samosprávy.³⁹

V systému malých obcí, je jako hlavní rozpor štěpení společenství společnost, toto štěpení stojí převážně v pozadí dalších konfliktních linií. Rozpor v lokálních stranických systémech lze charakterizovat spíše jako jednorázové konflikty, které jsou vyvolány konkrétními rozhodovacími situacemi jako například otázka infrastruktury v obci nebo oprava školy, či zřízení domova důchodců, nový územní plán v obci. A proto je také zřejmé, že v okamžiku, kdy je konflikt vyřešen konečným rozhodnutím samosprávy, dojde tak k zániku konfliktu.

O konfliktní linii v lokálním stranickém systému se jedná, jde-li především o konflikt vizí v rozvoji obce. Tyto vize v rozvoji obce bývají spojovány především s místními politickými jádry. Na základě vizí vznikají konfliktní linie starousedlíci a přistěhovalci nebo vizionáři a zastánci skanzenu. Další konfliktní linie, kterou lze v malých obcích nalézt, je štěpení geografické, kde se jedná o štěpení centrum a periférie. Další konfliktní linie, které bychom mohli v některých obcích identifikovat, jsou specifické případy historického rozporu, kde lze nalézt konflikt rodinných klanů.⁴⁰

³⁹ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, J., ČOPÍK, J., *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s.126

⁴⁰ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, J., ČOPÍK, J., *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s.127-145

3.2.6 Komunální koalice

V lokálním politickém prostoru se koalice sestavují často podle jiných pravidel, než je tomu na vyšších úrovních politiky. Na lokálním stupni se koalice utvářejí zpravidla pro uplatnění a prosazení programu politické strany nebo místního uskupení. V některých obcích nemusí ale nutně jít o uplatnění vlastního politického programu a kandidatura do zastupitelstva zde sehrává roli účasti občana ve společnosti.⁴¹

Koalice vznikají za prvé za účelem zisku exekutivních postů, což je označováno jako americká tradice v teorii koalic. Za druhé koalice vznikají, protože se politické subjekty snaží o prosazení svého politického programu, což je označováno jako tradice evropská.

V malých obcích se více než o politických stranách může mluvit o jádrech, tedy místní politické tábory, které se ne vždy překrývají s politickými stranami. Volební kandidatury se většinou sestavují těsně před volbami. Ve volbách pak jde hlavně o to, že členové jádra, si tak chtějí zajistit větší pravděpodobnost volebního úspěchu a získat více mandátů.⁴²

Podle Jüptnera se v malých obcích tvoří povolební koalice zpravidla za účelem volby starosty a dalších exekutivních postů, poté rivalita zaniká. V komunální politice hrají významnou úlohu osobní vztahy jednotlivých kandidátů ucházející se o post starosty.⁴³

3.3 Politická participace občanů

Účast občanů ve volbách je důležitým kritériem pro fungování demokratického systému. Pravidelnost obecních voleb dává občanům obce příležitost se účastnit demokratického systému. V politologické literatuře najdeme dva různé přístupy ohledně klesající účasti občanů ve volbách, a sice za prvé je nízká účast chápána jako problém ohrožující demokracii. Za druhé naopak klesající účast vyjadřuje stabilní demokracii, protože to vyjadřuje spokojenost občanů s politikou obce.

⁴¹ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, J., ČOPÍK, J., *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s.146

⁴² ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, J., ČOPÍK, J., *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s.146-149

⁴³ JÜPTNER, Petr, *Koalice a koaliční vztahy*, s.111-112

V lokálním politickém prostoru se účast občanů na politickém systému obce zkoumá ve třech úrovních. Nejprve jde o volební participaci. Za druhé další politické participaci, čímž je myšlena účast v politických stranách a zapojení do aktivit příslušné strany. Třetí rovina se týká zapojení občanů do veřejného života.⁴⁴

Obecní volby patří mezi volby, které mají velkou volební účast spolu s volbami do Poslanecké sněmovny, i když mají od devadesátých let klesající tendenci. Základní faktor, který má vliv na účast občanů ve volbách je velikost obce. Dalším faktorem, který se podílí na výsledku voleb, je soutěživost politického systému. Nejen účast ve volbách je občanskou participací, zrovna tak to může být občanský odpor proti rozhodnutí nebo návrhu zastupitelstva obce, s tím spojené petice tento občanský odpor může vyústit v aktivní účast ve volbách nespokojených občanů.⁴⁵

Za nepolitickou participaci se považuje účast v zájmových spolcích či sdruženích. Zde je prostor pro občany, aby se zapojili do veřejného života ve své obci. V malých obcích, kde nejsou místní politické organizace plní tato sdružení ještě funkci politického uspořádání pro obecní volby.

Další možností občanské participace je účast na veřejných zasedáních zastupitelstva obce. Účast občanů na veřejných zasedáních je masivní jen v případech, že se jedná o téma, které občany obce oslovuje anebo se jich bezprostředně dotýká. Malá účast na veřejných zasedáních může být připisována i nepřipravenosti jednání a absenci podkladů, což nemusí být vždy dáno neschopností vedoucích pracovníků v lokálním politickém prostoru. Tato situace může být tedy i konfrontací opozice s lokální vládou a poukazuje na štěpící linie v lokálním prostoru.⁴⁶

3.4 Rozhodovací mechanismy

V rámci rozhodování hraje důležitou roli zastupitelstvo obce, tedy volení zástupci obce. I když hlavní podíl na rozhodování má nést zastupitelstvo, prakticky nemusí být tím, kdo rozhodování iniciuje. Podnět k rozhodování může být od aktérů, jenž se mohou i nemusí přímo podílet na činnosti obecní samosprávy.

⁴⁴ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, J., ČOPÍK, J., *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s.77-87

⁴⁵ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, J., ČOPÍK, J., *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s.77-87

⁴⁶ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, J., ČOPÍK, J., *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, s.77-87

V malých obcích, jak je již dříve uvedeno, zaujímá významné postavení starosta obce. Lze ho označit za leadera. S postavením leadera je spojen pojem Leadership, kterým je označeno jednání leadera, které má za úkol inspirovat nebo přesvědčit ostatní k podpoře cílů, které jsou jim předloženy, aby tyto vzali za své a pomohli k jejich dosažení. Leadership v lokální politice je často spojován s rolí starosty, je důležitým aspektem v lokálním rozvoji obce.⁴⁷

Rozhodovací mechanismy v obecních samosprávách mohou být do jisté míry ovlivněny velikostí obce, z hlediska exekutivní moci, která je soustředěna především v rukou starosty. Starosta, obzvláště v menších obcích, se často stává tím, kdo přichází s návrhem k investici obce. K návrhům na investování v lokální samosprávě se také připojují i jiné instituce, jako například zájmové organizace v obci, ale také v neposlední řadě samotní občané obce. Ve venkovských obcích občané, kteří jsou aktivní v zájmových organizacích, také často usilují o vstup do místní politiky, a proto zde logicky dochází k provázanosti zájmových spolků a obecních zastupitelstev, což se pak odráží i při navrhování investic v rámci potřeb zájmových organizací. Participace občanů v rovině nevolební a iniciace investičních záměrů přichází od občanů především v záležitostech, které se jich bezprostředně dotýkají.⁴⁸

Ohledně procesu rozhodování je podle Bernarda zřejmé, že důležité rozhodování v obcích může probíhat mimo oficiální zasedání. Zejména jedná-li se o netransparentní rozhodování anebo rozhodování, na které mají vliv skryté partikulární zájmy. V malých obcích je také zřejmá absence výrazně silné opozice, která by konkurovala starostovým návrhům v lokální politice. Z čehož lze odvodit, že vztah mezi zastupitelstvem a starostou je většinou založený na vysoké důvěře, a proto také většinou nedochází k výrazným konfliktům mezi uvedenými institucemi. Tato problematika byla řešena také v článku od K. B. Müllera.⁴⁹ Legitimita rozhodnutí je tak posílena hlasováním zastupitelstva. Chybějící silná opozice a absence dlouhotrvajících konfliktů v malých obcích se tak jeví převládajícím rysem lokální politiky. Konflikty v lokální samosprávě mají různorodý

⁴⁷ BERNARD, J., KOSTELECKÝ, T., ILLNER, M., VOBECKÁ, J., *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*, s. 27-28

⁴⁸ KOPŘIVA, R., ČOPÍK, J., a ČMEJREK, J., *Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí*, s. 482-483

⁴⁹ MÜLLER, K. B., *K čemu instituce? Jsme přeci samí slušní lidé. Příčiny, důsledky a řešení nedůvěry v zastupitelské sbory v Česku*, 5-39

charakter. Neztotožňují se s charakterem tradice oproti změně, většinou se jedná o běžné spory. Tyto spory jsou většinou určeny různorodostí cílů občanů a také z rozdílného pojetí kvalitního bydlení či v rozdílném pojetí, jak by měly vypadat nejlépe vyhovující služby.⁵⁰

Starosta obce je dominantním aktérem v rozvoji obce. Zastupitelstvo není oponentem, ale spíše poradním sborem. V lokálním prostředí malých obcí jde o komunikační a kooperační vazby mezi samosprávou a ostatními aktéry, což umožňuje participaci občanů na rozhodování a propojenost samosprávy s informovaností o situaci v obci. K nedostatkům malých obcí patří absence profesionální administrativy, a tak chybí k rozhodování důkladně zpracované podklady, čímž je pak rozhodování často vedeno intuitivně.⁵¹

Zásadním projektem pro obce potažmo zastupitele a také starostu, je získání dotací. Získání financí představuje pro zastupitelstvo hlavní úkol v rámci rozvoje obce. Financování obcí v současné době je založeno na třech principech. První pilíř tvoří příspěvek ze státního rozpočtu, který se vypočítává podle toho kolik má obec obyvatel. Do prvního pilíře jsou ještě vypočítávány sdílené daně. Druhý pilíř je tvořen vlastními příjmy obce. Třetí pilíř je představován dotacemi. Dotace pro municipality mohou být troje, a sice z rozpočtu kraje, potom také ze státního rozpočtu a pak jsou to dotace z fondů EU.

Úspěšnost starosty a zastupitelstva může být spojována se získáním nějaké dotace pro obec. Na lokální úrovni je problém s administrací dotací, protože dotace jsou složité na administraci a menší obce nemají dostatečný administrativní aparát, který by se mohl těmito záležitostmi plně zabývat, a proto jsou také dotace často kritizovány představiteli menších obcí.⁵²

V lokální politice jsou ještě další aktéři, kteří mají vliv na rozhodování v obci. V lokálním prostředí existují zájmové organizace a občanská sdružení. Představitelé

⁵⁰ BERNARD, J., KOSTELECKÝ, T., ILLNER, M., VOBECKÁ, J., *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*, s. 77-82

⁵¹ BERNARD, J., KOSTELECKÝ, T., ILLNER, M., VOBECKÁ, J., *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*, s. 84-86

⁵² BERNARD, J., KOSTELECKÝ, T., ILLNER, M., VOBECKÁ, J., *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*, s. 82-83

různých obecních spolků a organizací, mají hlavní úlohu v rámci veřejného života v obci, jsou to také tito představitelé, kteří se často v menších obcích ucházejí o post zastupitele.⁵³

V lokální politice dochází tedy k silnému propojení občanských spolků a organizací, je zřejmé, že zastupitelé v lokálních samosprávách jsou voleni také na základě svého veřejného působení v obci, jedná se tedy do jisté míry o určité autority, které v obci jsou. Z uvedeného je tedy zřejmé, že na lokální úrovni existují jakýsi informační kanály mezi samosprávou obce a občany obce.⁵⁴

⁵³ BERNARD, J., KOSTELECKÝ, T., ILLNER, M., VOBECKÁ, J., *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*, s.83

⁵⁴ BERNARD, J., KOSTELECKÝ, T., ILLNER, M., VOBECKÁ, J., *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*, s. 74-76

4 Vlastní práce

4.1 Šetřené obce – základní popis

V práci jsou použity případové studie obcí okresů Plzeň jih a Plzeň město. Obce byly vybrány podle různých kritérií, a sice dle lidnatosti obce, proměnlivosti místních zastupitelstev, personální stability či velikosti rozpočtu obce.

4.1.1 Netunice

Obec Netunice je statusem obec, typem sídla ostatní obec, kód obce je 558117, NUTS 5: CZ 0324558117 náleží k obci s pověřeným úřadem a rozšířenou působností Přeštice. LAU 1 (NUTS 4): CZ0324 – Plzeň-jih, NUTS 3: CZ032 Plzeňský kraj, NUTS 2: CZ03 Jihozápad.⁵⁵

Netunice je obec, která se nachází v mírném údolí asi devět kilometrů na severovýchod od Přeštic v nadmořské výšce 460 m. Obec leží na křižovatce dvou okresních silnic, vedoucích do čtyř okresních center, a sice do Přeštic, Rokycan, Plzně a Blovic. K obci Netunice náleží ještě malá obec asi 1 km severně od Netunic zvaná Mrtol.⁵⁶ Výměra katastru obce činí 504 ha. V současné době je v obci 199 obyvatel z toho 98 mužů a 101 žen.⁵⁷

První údaje o obci jsou z roku 1192, kdy vlastnil obec Jan z Netunic. Dalšími významnými vlastníky byli Netuničtí z Nebílov Oldřich, paní Anna, syn Vilém a dcera Eliška, kteří založili kaplanství při nedalekém kostele na Prusinách. V roce 1685 byly Netunice koupeny Hrabětem Kokořovcem z Kokořova a byly připojeny spolu s dalšími ke statkům Štěáhlavy a Nebílovy. V roce 1705 koupil Netunice Adam Jindřich ze Steinu, po jeho smrti zdědila Netunice jeho dcera, která je prodala Antonii Černínové z Chudenic, která také byla poslední známou majitelkou Netunic v historii.⁵⁸

⁵⁵ RISKY.cz Obec-Netunice. *Object moved*[online]. copyright©2012 [cit. 10.2.2018]. Dostupné z: <http://www.risky.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=558117>

⁵⁶ Historie-Oficiální stránky Obce Netunice. *Obec Netunice-Oficiální stránky Obce Netunice*[online]. copyright©2018 [cit. 10.2.2018]. Dostupné z: <http://www.netunice.cz/o-netunicich/historie/>

⁵⁷ Počet obyvatel v obcích – k 1.1.2017|ČSÚ. *Český statistický úřad/ČSÚ* [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112017>

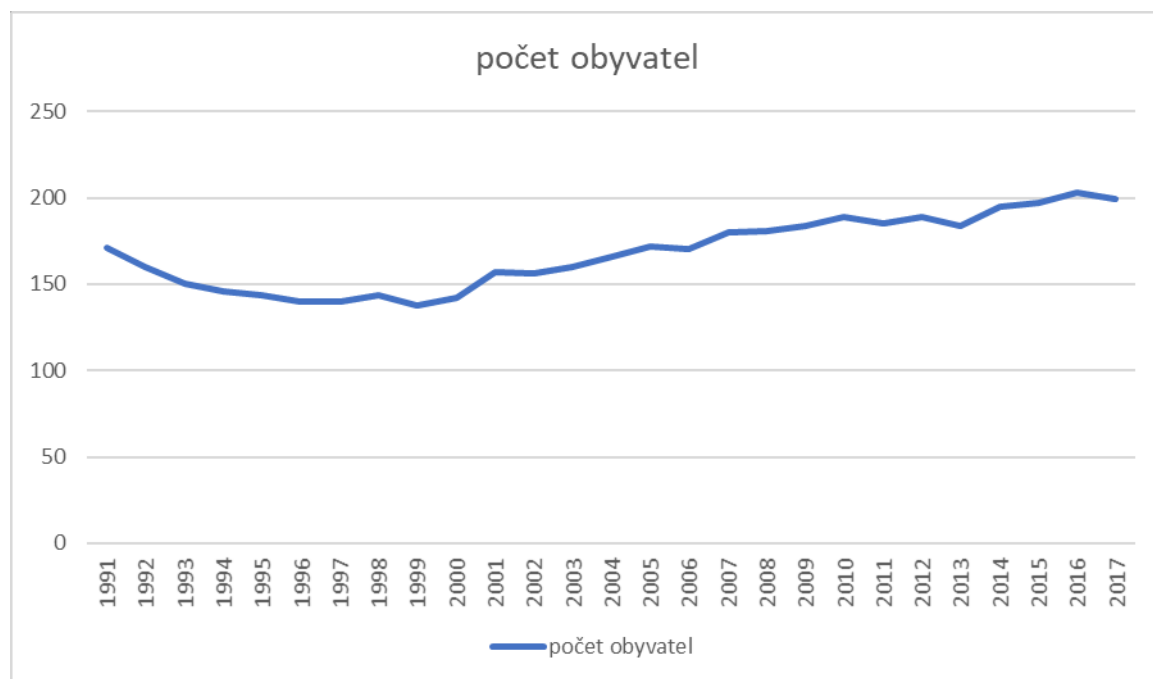
⁵⁸ Historie-Oficiální stránky Obce Netunice. *Obec Netunice-Oficiální stránky Obce Netunice*[online]. copyright©2018 [cit. 10.2.2018]. Dostupné z: <http://www.netunice.cz/o-netunicich/historie/>

K historickým památkám v obci patří renesanční tvrz z 16. století, která stojí na půdorysu písmena L a byla součástí hospodářského dvora, již v roce 1780 byla přestavěna na sýpku. V současné době je v soukromém vlastnictví a jsou zde stáje s koňmi. Další historickou památkou je empírová kaple na návsi.⁵⁹

K občanské vybavenosti obce patří kulturní dům, ve kterém je též obecní úřad a lékařská ordinace, která je provozována dvěma lékaři, kteří mají sídlo ve Štěnovicích a jeden den v lichém týdnu ordinují v Netunicích, což ocení zejména starší část Netunického obyvatelstva. Dále je v obci pohostinství a také za kulturním domem nové dětské sportovní hřiště.

Do roku 1991 byly Netunice spojené s obcemi Nebílovy a Předence. Od roku 1991 jsou Netunice samostatnou obcí. Počet obyvatel v obci se na počátku devadesátých let pohyboval nad hranicí 150 obyvatel. V devadesátých letech byl počet obyvatel spíše pod hranicí 150 obyvatel a v posledních letech se počet obyvatel v obci pohybuje těsně okolo hranice 200 obyvatel. V obci je průměrný věk obyvatel 39,8 za rok 2016.

Graf 1: Počet obyvatel od roku 1991 Netunice

Zdroj: data Českého statistického úřadu upraveno autorkou

⁵⁹ Historie-Oficiální stránky Obce Netunice. *Obec Netunice-Oficiální stránky Obce Netunice*[online]. copyright©2018 [cit. 10.2.2018]. Dostupné z: <http://www.netunice.cz/o-netunicich/historie/>

Tabulka 2. Pohyb obyvatelstva v obci Netunice

	2012	2013	2014	2015	2016
Přirozený přírůstek	1	1	-1	-	-
Migrační přírůstek	-6	10	3	6	-4
Celkový přírůstek	-5	11	2	6	-4

Zdroj: data Českého statistického úřadu upraveno autorkou

V obci Netunice v letech 2012-2016 nebyl žádný extrémní nárůst nebo úbytek obyvatelstva, Netunice patří mezi menší obce. Obec nemá žádnou velkou občanskou vybavenost, která by mohla přilákat nové obyvatele. Ohledně nové výstavby nemá obec ani dostatek finančních prostředků, aby se pouštěla do větších projektů.

Zastupitelstvo obce má v současné době 5 členů. V roce 2014 bylo zvoleno 7 členů zastupitelstva obce. Po ustavující schůzi, na které se konala volba starosty, dva členi nově zvoleného zastupitelstva odstoupili. Do voleb v roce 2014 kandidovalo 8 občanů, jeden občan kandidoval samostatně jako nezávislý kandidát. Zbýlých 7 občanů kandidovalo ve Sdružení pro Netunice. Ve Sdružení pro Netunice kandidoval dosluhující starosta i místostarosta. Na ustavující schůzi obce byl zvolen dosluhující místostarosta nově starostou a bývalý starosta ze zastupitelstva odstoupil spolu ještě s jedním zastupitelem. Obec má v současné době tedy pětičlenné zastupitelstvo a starostu, místostarostu obec nemá. Nový starosta je v zastupitelstvu obce druhé volební období. Bývalý starosta byl v zastupitelstvu také dvě volební období. Obec měla v minulosti sedmičlenné zastupitelstvo v letech 1990-1994, 1994-1998, poté měla pětičlenné zastupitelstvo až do roku 2014 a v současné době, jak je zřejmé z dříve uvedeného i nadále je zastupitelstvo obce pěti členné. Dalšími orgány obce jsou finanční komise a kontrolní komise. Obec má tří člennou kontrolní komisi i finanční komisi.⁶⁰

Každá obec si zpracovává rozpočet obce. Obecní rozpočet je finančním plánem obce, podle kterého obec hospodáří. Vytváření rozpočtů je upraveno v zákoně č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a zákonem č. 218/2000 Sb. O rozpočtových pravidlech a o změně některých zákonů. Rozpočet obce musí schválit zastupitelstvo obce. V obci Netunice byl rozpočet na rok 2015 vytvořen jako přebytkový,

⁶⁰ SOUKUP, Vladislav. (2018): rozhovor. 15.1.2018 Netunice

kde příjmy činily 3 200 000 Kč a výdaje 2 700 000 Kč. Podle závěrečného účtu bylo hospodaření obce skutečně s přebytkem 445 000 Kč. V roce 2016 byl schválený rozpočet vyrovnaný s příjmy a výdaji 2 550 000 Kč. Závěrečný účet z roku 2016 vykazoval ztrátu v hospodaření obce 49 000 Kč. Na rok 2017 byl schválen opět vyrovnaný rozpočet 3 140 326 Kč. Na rok 2018 je navržený rozpočet schodkový příjmy 3 450 000 Kč a výdaje 4 200 000.⁶¹

4.1.2 Štěnovický Borek

Obec Štěnovický Borek je statutem obec, typem sídla ostatní obec, kód obce je 539741, NUTS 5: CZ 0323539741 náleží k obci s pověřeným obecním úřadem Starý Plzenec a k obci s rozšířenou působností Plzeň. LAU 1 (NUTS 4): CZ0323 – Plzeň-město, NUTS 3: CZ032 Plzeňský kraj, NUTS 2: CZ03 Jihozápad.⁶²

Obec Štěnovický Borek je raně feudálního původu. První oficiální záznamy jsou z roku 1379. Dříve byla obec známá také pod jménem pouze Borek. Borský dvůr patřil původně k panství nebílovskému později šťáhlavskému. Roku 1715 panství nebílovské spolu s Netunicemi obdržela hraběnka Antonie Černínová z Chudenic. Jeden z následovníků rodu Vojtěch Černín z Chudenic odkázal šťáhlavské a nebílovské panství roku 1816 Kristiánu Hraběti z Valdštejna a Wartenburku. Dvůr v Borku byl od Hraběte propachtován štenovickému velkostatkáři. V roce 1913 byl Borecký dvůr vykoupěn Panem Emanuelem Blochem z Plzně, pak byl ještě čtyřikrát prodán naposledy v roce 1922.⁶³

Obec Štěnovický Borek je tvořena dvěma částmi, západní část se nazývá Štěnovický Borek a východní část Nebílovský Borek. Obec leží jižně od Plzně asi 11 km. Jihozápadně od obce protýká Čížický potok a podél něho je chatová oblast. Jihovýchodně od obce je naleziště kvalitního granitu – žuly. Výměra katastru obce činí 623 ha. V současné době žije v obci 574 obyvatel z toho 286 mužů a 288 žen. Průměrný věk obyvatelstva ve Štěnovickém Borku je 38,7 let.⁶⁴

⁶¹ Úřední deska – Oficiální stránky Obce Netunice. *Obec Netunice – Oficiální stránky obce Netunice*[online]. copyright©2018 [cit. 10.2.2018]. Dostupné z: <http://www.netunice.cz/urad-72/uredni-deska/>

⁶² RISKY.cz Obec-Štěnovický Borek. *Object moved*[online]. copyright©2012 [cit. 10.2.2018]. Dostupné z: <http://www.risky.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=539741>

⁶³ Pamětní kniha obce Borku Nebílovského

⁶⁴ Úřad obce – Oficiální stránky obce Štěnovický Borek. *Štěnovický Borek – Oficiální stránky obce Štěnovický Borek*[online]. copyright©2018 [cit. 11.2.2018]. Dostupné z: <http://www.stenovickyborek.cz/urad-obce/>

Obec je rozložena podél silnice III. třídy v klidném prostředí a není tak zatížena nadměrnou silniční dopravou. Občanská vybavenost obce je dobrá na technickou infrastrukturu. V obci je zemní plyn, kanalizace a veřejný vodovod. V obci je kulturní zařízení s pohostinstvím, obecní úřad a obchod se smíšeným zbožím. Chybí zde jen školní zařízení a lékařská služba, které jsou dobře dostupné v nedalekých Štěnovicích. Obec je převážně zemědělská, ale je zde zastoupena i průmyslová a řemeslná výroba včetně těžby granitu. V obci je vyhlášený chov koní v areálu Jirák QUARTER HORSES.⁶⁵

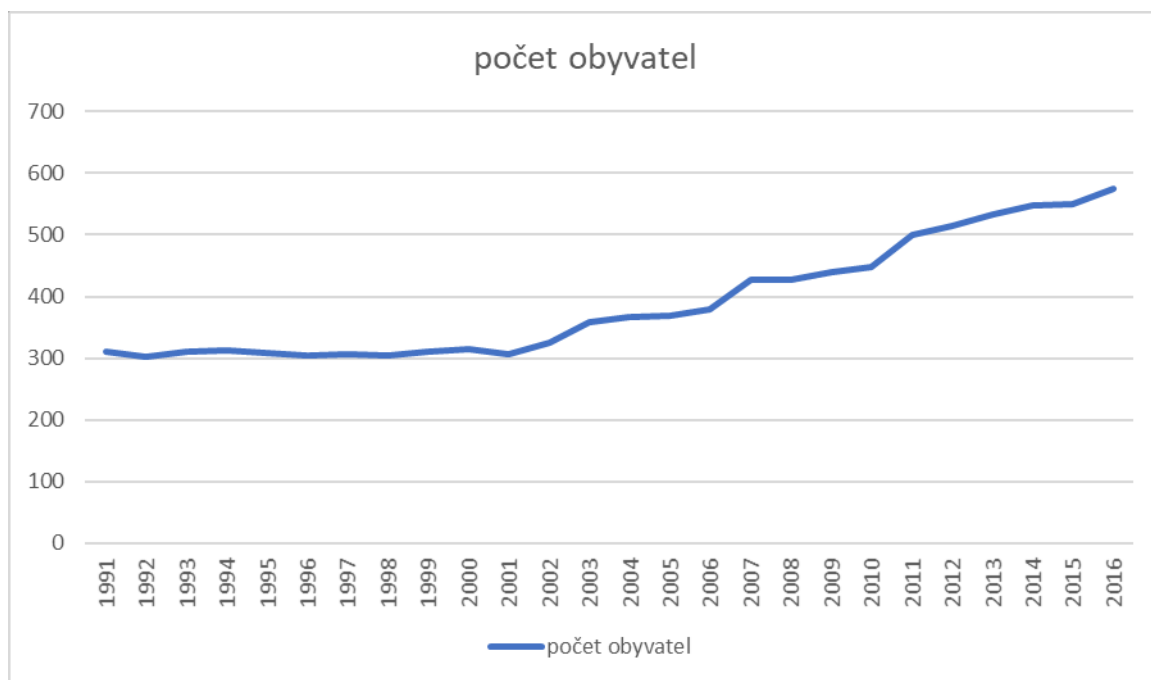
K historickým památkám obce patří barokní osmiboká kaple svatého Vojtěcha, která je východně necelý 1 km od Nebílovského Borku na samotě, která se nazývá Planiny.⁶⁶

Do roku 1991 byl Štěnovický Borek spojen s obcí Čížice. Od roku 1991 je tedy obec samostatnou obcí. Zároveň od roku 2007 je obec součástí okresu Plzeň-město, do té doby byla součástí okresu Plzeň-jih. V následujícím grafu analyzuje počet obyvatel v obci od roku 1991-2016, z uvedených dat je zřejmé, že došlo od roku 2001 k nárůstu počtu obyvatel a tato vzrůstající tendence se projevuje i v následujících letech. Představitelé obce tento trend přisuzují strategické poloze obce, jež je nedaleko od Plzně, ale také klidnému životnímu prostředí.

⁶⁵ Úřad obce – Oficiální stránky obce Štěnovický Borek. *Štěnovický Borek – Oficiální stránky obce Štěnovický Borek*[online]. copyright©2018 [cit. 11.2.2018]. Dostupné z: <http://www.stenovickyborek.cz/urad-obce/http://www.stenovickyborek.cz/urad-obce/>

⁶⁶ Úřad obce – Oficiální stránky obce Štěnovický Borek. *Štěnovický Borek – Oficiální stránky obce Štěnovický Borek*[online]. copyright©2018 [cit. 11.2.2018]. Dostupné z: <http://www.stenovickyborek.cz/urad-obce/http://www.stenovickyborek.cz/urad-obce/>

Graf 2: Počet obyvatel od roku 1991 Štěnovický Borek

Zdroj: data Českého statistického úřadu upraveno autorkou

Tabulka 3. Pohyb obyvatelstva v obci Štěnovický Borek

	2012	2013	2014	2015	2016
Přirozený přírůstek	3	2	5	3	-
Migrační přírůstek	11	18	9	-1	24
Celkový přírůstek	14	20	14	2	24

Zdroj: data Českého statistického úřadu upraveno autorkou

V obci Štěnovický Borek v posledních letech dochází k přílivu obyvatelstva, jak je již dříve uvedeno. Tato situace je způsobena převážně přílivem mladých rodin, pro které je zajímavá strategická poloha obce a v neposledním bodě také její občanská vybavenost.

Zastupitelstvo ve Štěnovickém Borku má v současnosti 7 členů. Sedmičlenné zastupitelstvo je v obci od roku 1990. Personální obsazení v obci se postupně mění, současný starosta je v zastupitelstvu první volební období. Místostarosta tohoto volebního období je v zastupitelstvu již 3 volební období a poprvé ve funkci místostarosty. V roce 2006 byly v obci sestaveny tři kandidátní listiny, a sice Kandidátní listina za ČSSD, která měla 9 kandidátů. Dva z kandidátů ČSSD byli příslušníky strany, ostatní kandidovali bez politické příslušnosti. Do zastupitelstva obce se dostal jeden kandidát za ČSSD. Druhá kandidátní listina byla Sdružení nezávislých kandidátů Společně pro Borky.

Tato kandidátní listina měla sedm kandidátů. Do zastupitelstva se dostal jeden kandidát. Poslední kandidátní listina byla Sdružení SNK ED, NK. Za toto sdružení kandidovalo 8 kandidátů a do zastupitelstva bylo zvoleno pět kandidátů. V roce 2010 byly do obecních voleb postaveny dvě kandidátní listiny, obě byly za Sdružení nezávislých kandidátů. První kandidátní listina byla SNK Porozumění a měla 9 kandidátů. Do zastupitelstva obce byli zvoleni čtyři kandidáti. Druhé Sdružení nezávislých kandidátů se jmenovalo Planiny a za toto Sdružení byli do zastupitelstva zvoleni tři kandidáti. V roce 2014 byla do obecních voleb postavena pouze jedna kandidátní listina o 9 kandidátech. Z uvedeného je zřejmé, že zájem o účast na zastupitelstvu obce postupně upadá. Pro výkon funkce starosty a místostarosty v obci je člen zastupitelstva neuvolněn podle zákona o obcích číslo 128/2000 Sb.⁶⁷

V rámci hospodaření obce na rok 2015 byl schválen přebytkový rozpočet s příjmy 5 118 900 Kč a výdaji 4 898 000 Kč. V závěrečném účtu byl potvrzen přebytek, který byl ve výši 1 603 087,96 Kč. V následujícím roce byl opět schválen rozpočet přebytkový, a sice příjmy 5 582 400 Kč a výdaje 5 539 300 Kč. Závěrečný účet za tento rok vykázal opět přebytek tentokrát ve výši 1 967 767,87 Kč. Rozpočet pro rok 2017 byl schválený s příjmy 13 843 000 Kč a výdaji 13 128 000 Kč. K navýšení rozpočtu na následující období došlo zejména pro nákladnější investiční akci, na níž je počítáno s dotací, jednalo se o čističku odpadních vod. Na rok 2018 je počítáno s rozpočtem, kde příjmy jsou 15 717 000 Kč a výdaj 16 370 000 Kč. Opět je v navýšeném rozpočtu počítáno s vyšší investicí a vyššími příjmy, stále k projektu ČOV, ale i na novou investiční akci, kterou jsou chodníky v obci. Na tento rok je také rozpočet schodkový.⁶⁸

4.1.3 Chválenice

Obec Chválenice je statusem obec, typem sídla ostatní obec, kód obce je 557846, NUTS 5: CZ 0323557846 náleží k obci s pověřeným obecním úřadem Starý Plzenec

⁶⁷ Volby.cz – Český statistický úřad | ČSÚ. *Volby.cz – Český statistický úřad ČSÚ* [online]. copyright© Český statistický úřad 2018 [cit. 11.2.2018]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/>

⁶⁸ Úřední deska – Oficiální stránky Obce Štěnovický Borek. *Obec Štěnovický Borek – Oficiální stránky obce Štěnovický Borek* [online]. copyright©2018 [cit. 10.2.2018]. Dostupné z: <http://www.stenovickyborek.cz/urad-obce/uredni-deska/>

a k obci s rozšířenou působností Plzeň. LAU 1 (NUTS 4): CZ0323 – Plzeň-město, NUTS 3: CZ032 Plzeňský kraj, NUTS 2: CZ03 Jihozápad.⁶⁹

První písemná zmínka o obci se datuje k roku 1275 a je spojována s vladykou Semislavem z Chválenic. O vladycích ze statků Chouzovy a Želčany jsou první písemné zmínky až v roce 1379. V Želčanech na návsi byl v roce 1884 objeven džbán s denáry z dob knížete Oldřicha, který vládl v první polovině 11. století, a proto původ tohoto statku může mít daleko starší původ. Před husitskými válkami byly Chválenice zakoupeny plzeňským měšťanem Tomášem Pabiánkem. Na přelomu 15 a 16 století byly Chválenice opět samostatným sídlem a byly majetkem Jana Chválenického z Hodusic. V 17 století patřily Chválenice k Nebílovskému panství. Od počátku 18 století patřily Chválenice do štáhlavsko-nebílovského panství rodu Černínů z Chudenic, za jejich působení byl postaven nový barokní kostel a fara. Po smrti Vojtěcha Černína přešlo panství do rodu Waldsteinů-Wartenburgů, za jejich působení byla postavena budova školy. K štáhlavskému panství tohoto rodu patřily Chválenice až do roku 1945. V roce 1974 byly Chválenice, Chouzovy a Želčany spojeny v jednu obec.⁷⁰

Obec Chválenice je tvořena třemi celky Chválenicemi, Želčany a Chouzovy. Výměra katastrálního území je 993 ha. Obec Chválenice je přibližně 11 kilometrů jižně od Plzně, za obcí jižně další dva kilometry je obec Želčany oběma obcemi prochází hlavní silnice vedoucí z Plzně do Českých Budějovic. Asi dva kilometry východně od Želčan je obec Chouzovy. V současné době žije v obcích 717 obyvatel z toho 370 mužů a 347 žen.

K občanské vybavenosti obce patří veřejný vodovod, zemní plyn. V obci je kulturní zařízení s pohostinstvím, obecní úřad, obchod se smíšeným zbožím, řeznictví, pošta, mateřská školka a základní škola, dále je zde čerpací stanice, kadeřnictví, a ještě několik soukromých firem.⁷¹

K historickým památkám obce patří již zmiňovaný barokní kostel sv. Martina z let 1747-1752. Dále dvě klasicistní budovy na Chválenické návsi, a sice fara z roku 1806 a škola z roku 1827. Pomník obětem 1. světové války u zdi školy. Památkově chráněný

⁶⁹ RISY.cz Obec-Chválenice. *Object moved*[online]. copyright©2012 [cit. 11.2.2018]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=557846>

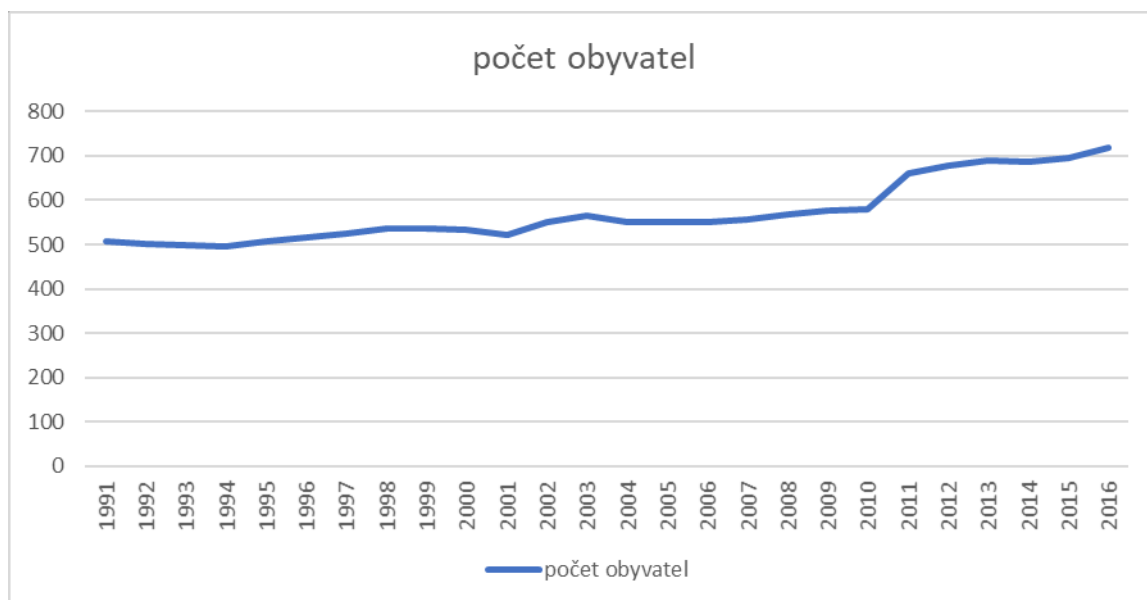
⁷⁰ Z historie obce – Oficiální stránky obce Chválenice. *Titulní strana – Oficiální stránky obce Chválenice*[online]. copyright©2018 [cit. 11.2.2018]. Dostupné z: <http://www.chvalenice.cz/obec-107/z-historie-obce-1>

⁷¹ Vítáme vás ve Chválenicích – Oficiální stránky obce Chválenice. *Titulní strana – Oficiální stránky obce Chválenice*[online]. copyright©2018 [cit. 11.2.2018]. Dostupné z: <http://www.chvalenice.cz/obec-107/informace-o-obci-1/vitame-vas-ve-chvalenicich/>

objekt Barokní vjezd a branka u čísla popisného 11 ve Chválenicích, Bláhojc kříž v Chouzovech s kapličkou z roku 1935. V Želčanech novogotická kaplička z roku 1900.⁷²

Chválenice je obec, kterou tvoří tři celky, jak je již uvedeno dříve, obec takto existuje již od roku 1971 až doposud. Od roku 2007 je obec součástí okresu Plzeň-město, do té doby byla součástí okresu Plzeň-jih. V grafu číslo 7 je analýza počtu obyvatel v obci od roku 1991-2016. V uvedeném grafu je zřejmé, že v devadesátých letech počet obyvatel byl více méně konstantní, v následujícím období se počet obyvatel zvyšuje, hlavně pak v roce 2010.

Graf 3: Počet obyvatel od roku 1991 Chválenice

Zdroj: data Českého statistického úřadu upraveno autorkou

Tabulka 4. Pohyb obyvatelstva v obci Chválenice

	2012	2013	2014	2015	2016
Přirozený přírůstek	1	1	2	1	-1
Migrační přírůstek	17	9	-3	7	23
Celkový přírůstek	18	10	-1	8	22

Zdroj: data Českého statistického úřadu upraveno autorkou

⁷² Typy pro volný čas – Oficiální stránky obce Chválenice. *Titulní strana – Oficiální stránky obce Chválenice*[online]. copyright©2018 [cit. 11.2.2018]. Dostupné z: <http://www.chvalenice.cz/obec-107/informace-o-obci-1/tipy-pro-volny-cas/>

V obci Chválenice v posledních letech převládá příliv nového obyvatelstva, tato skutečnost, je zřejmě dána strategickou polohou. Obec je nedaleko od Plzně, ale zajisté i občanskou vybaveností, ke které také patří mateřská školka a základní škola.

Zastupitelstvo obce Chválenice má 9 zastupitelů, tento počet je stálý od roku 1990. O zastupování obce je celkem zájem, o čemž svědčí množství kandidátních listin v obecních volbách. V roce 2006 bylo v obecních volbách na výběr z pěti kandidátních listin. Z kandidátní listiny Strany zdravého rozumu byl zvolen jeden zastupitel. Ostatní kandidující strany KDU-ČSL, ODS, SNK-Evropští demokraté a Strana zelených dostaly po dvou mandátech. Ve volbách v roce 2010 kandidovali do zastupitelstva dva kandidáti samostatně jako nezávislí kandidáti. Jednalo se o dosluhujícího starostu obce a místostarostu. O mandáty do zastupitelstva se také ucházely občané na čtyřech kandidátních listinách. Zastupitelstvo obce bylo zvoleno z těchto čtyř kandidátních listin. Jeden zastupitel za KDU-ČSL, tři zastupitelé za ODS, jeden zastupitel za SNK – Pro klidný život v obci a čtyři kandidáti za TOP 09. Nový Starosta i místostarostka byli z kandidátní listiny TOP 09. V roce 2014 Bylo ve volbách pět kandidátních listin, z kterých byli voleni zastupitelé obce. KDU-ČSL získala dva mandáty, ODS jeden mandát, SNK – Pro klidný život v obci dva mandáty, Starostové a nezávislí dva mandáty a TOP 09 dva mandáty. V zastupitelstvu nemá tedy žádná strana většinu a starostou obce byl zvolen zastupitel za Starosty a Nezávislí a místostarosta za stranu KDU-ČSL, opět se měnilo obsazení funkcí starosty a místostarosty. Z uvedeného je zřejmé, že zájem o vedení obce přetrvává. Obec má pětičlenný kontrolní i finanční výbor. Starosta je pro výkon své funkce uvolněný podle zákona o obcích a místostarosta je pro výkon své funkce neuvolněn. Na správě obecního úřadu je ještě zaměstnaná jedna úřednice.⁷³

Pro rok 2015 sestavila obec vyrovnaný rozpočet o příjmech a výdajích ve výši 7 191 150 Kč. Podle závěrečného účtu hospodařila obec s přebytkem, příjmy činily 6 855 327,18 Kč. a výdaje 5 423 613,58 Kč. Pro nadcházející rok 2016 byl sestaven rozpočet schodkový s příjmy 7 653 200 Kč a výdaji 8 818 000 Kč. Dle závěrečného účtu hospodařila obec opět s přebytkem, kdy příjmy byly 11 457 771,87 Kč a výdaje 10 005 250,25 Kč. Na rok 2017 odsouhlasilo zastupitelstvo schodkový rozpočet o příjmech

⁷³ Volby.cz – Český statistický úřad | ČSÚ. *Volby.cz – Český statistický úřad ČSÚ* [online]. copyright© Český statistický úřad 2018 [cit. 11.2.2018]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/>

9 403 000 Kč. a výdajích 10 304 000 Kč. Na letošní rok byl sestaven rozpočet obce, který počítá s příjmy ve výši 36 227 800 Kč. a výdaji ve výši 44 688 215 Kč, tedy opět schodkový. V roce 2018 dochází k velkému navýšení rozpočtu v rámci velké investiční akce, obec bude realizovat splaškovou kanalizaci.⁷⁴

4.1.4 Nebílovy

Obec Nebílovy je statutem obec, typem sídla ostatní obec, kód obce je 540340, NUTS 5: CZ 0324540340 náleží k obci s pověřeným úřadem a rozšířenou působností Přeštice. LAU 1 (NUTS 4): CZ0324 – Plzeň-jih, NUTS 3: CZ032 Plzeňský kraj, NUTS 2: CZ03 Jihozápad.⁷⁵

První dochovaná zmínka o obci pochází z roku 1327, kdy obec vlastnil Racek z Nebílov. Během husitských válek byla krajina v okolí Nebílov, a i obec značně zpustošena husitským vojskem. V 15. století vlastnili Nebílovy Nebílovští z Drahobuze. V roce 1604 byly Nebílovy koupeny rodem Kokořovců z Kokořova a byly připojeny ke Štřáhlavům. Roku 1705 koupil Nebílovy Adam Jiří ze Steinau, který zde dal postavit barokní zámek na místě bývalé tvrze. Roku 1715 byly Nebílovy opět prodány hraběnce Antonii Josefě Černínové z Chudenic. Rod Černínů vlastnil Nebílovy až do roku 1816, kdy panství zdědil prasynovec z rodu Waldsteinů-Wartenburgů. V roce 1850 se obec stala samosprávnou jednotkou. Po druhé světové válce byl vybudován Místní národní výbor a obec byla samostatná až do roku 1964, pak byla obec převedena pod Místní národní výbor Netunice, a to až do konce roku 1990. Od roku 1991 jsou opět Nebílovy samostatnou obcí.⁷⁶

Obec Nebílovy leží na jižním Plzeňsku, a sice 12 kilometrů jižně od Plzně v nadmořské výšce 428 m. Katastrální výměra obce je 526 ha. K Nebílovům patří nedaleké Prusiny, kde je hřbitov, kostel s farou a budova bývalé školy. V budově bývalé školy má dnes sídlo Občanské sdružení Ametyst. V současné době se obec díky své poloze stala lukrativní lokalitou pro novou výstavbu bytových jednotek. V obci je vybudována čistička

⁷⁴ Úřední deska – Oficiální stránky obce Chválenice. *Titulní strana – Oficiální stránky obce Chválenice*[online]. copyright©2018 [cit. 11.2.2018]. Dostupné z: <http://www.chvalenice.cz/urad-108/urad-obce/uredni-deska/>

⁷⁵ RISKY.cz Obec-Nebílovy. *Object moved*[online]. copyright©2012 [cit. 10.2.2018]. Dostupné z: <http://www.risky.cz/cs/vyhledavace/obec/detail?Zuj=540340>

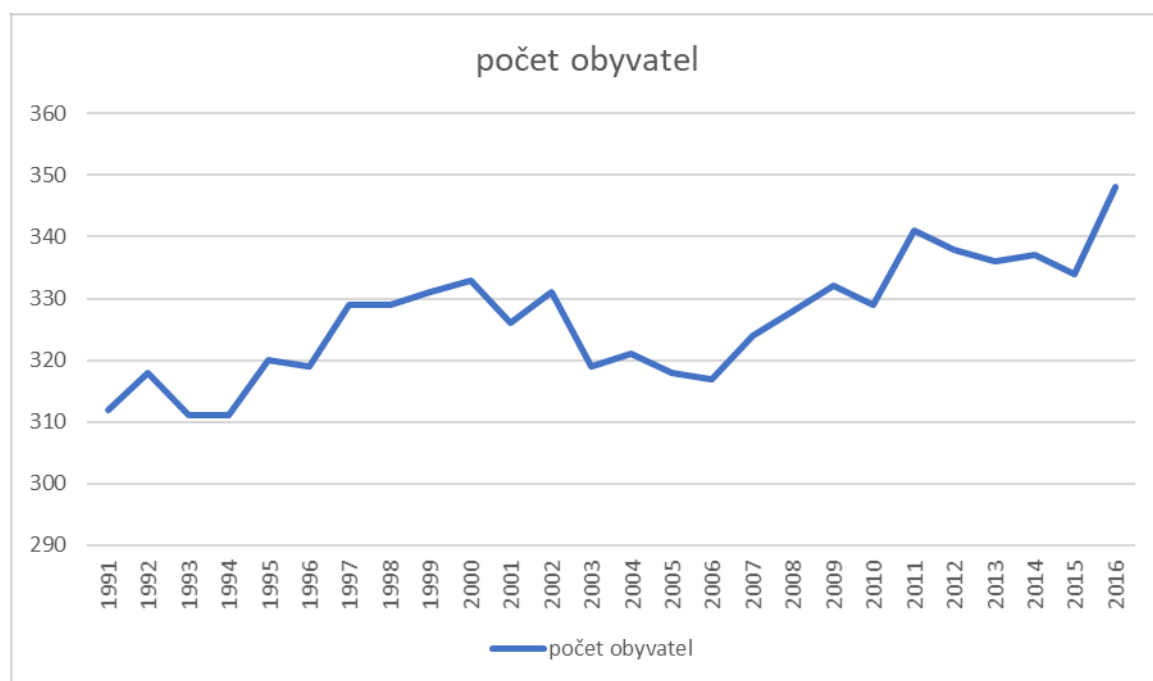
⁷⁶ Historie – Oficiální stránky obce Nebílovy. *Obec – Oficiální stránky obce Nebílovy*[online]. copyright© [cit. 11.2.2018]. Dostupné z: <http://www.obcebilovy.cz/obec-125/informace-o-obci/historie/>

odpadních vod spolu s kanalizací. Dále se v obci nachází pohostinství, které leží naproti zámku. V centru obce je budova obecního úřadu, kde se nachází obchod s potravinami, knihovna a zdravotnické zařízení, které je k dispozici jednou v lichém týdnu. V dolní části obce je umístěno dětské hřiště a hřiště na fotbal s víceúčelovým areálem a s tanečním parketem a také koupaliště.⁷⁷

K historickým památkám a zároveň největší chloubou obce je barokní zámek, který byl v roce 1998 po rekonstrukcích otevřen veřejnosti. Další historickou památkou je sloup se sochou nejsvětější trojice z 18 století, který je nad novými parcelami u lesa. Na Prusinách je kostel sv. Jakuba Většího.⁷⁸

Do roku 1991 byly Nebílovy společně s obcemi Netunice a Předenice. Od roku 1991 jsou Nebílovy samostatnou obcí. Po oddělení od ostatních obcí měly Nebílovy 312 obyvatel v současné době to je 348 obyvatel. Průměrný věk obyvatel v obci je 43,3 let.

Graf 4: Počet obyvatel od roku 1991 Nebílovy

Zdroj: data Českého statistického úřadu upraveno autorkou

⁷⁷ Současnost – Oficiální stránky obce. *Obec – Oficiální stránky obce Nebílovy*[online]. copyright© [cit. 11.2.2018]. Dostupné z: <http://www.obecnebilovy.cz/obec-125/informace-o-obci/soucasnost>

⁷⁸ Historie – Oficiální stránky obce. *Obec – Oficiální stránky obce Nebílovy*[online]. copyright© [cit. 11.2.2018]. Dostupné z: <http://www.obecnebilovy.cz/obec-125/informace-o-obci/historie>

Tabulka 5. Pohyb obyvatelstva v obci Nebílovy

	2012	2013	2014	2015	2016
Přirozený přírůstek	-4	-1	-	3	1
Migrační přírůstek	1	-1	1	-6	13
Celkový přírůstek	-3	-2	1	-3	14

Zdroj: data Českého statistického úřadu upraveno autorkou

V tabulce č. 4 je až v posledním roce vidět největší migrační přírůstek, který v současné době je dán novou výstavbou domů v obci.

Zastupitelstvo v obci je v současné době sedmičlenné. V minulých letech od roku 1994 bylo vždy pětičlenné. V roce 1994 byly do voleb postaveny dvě kandidátní listiny jedna za ODS a druhá za SNK do zastupitelstva byli zvoleni dva kandidáti za SNK a tři za ODS. V roce 1998 byla do obecních voleb postavena pouze jedna volební kandidátní listina s pěti členy a dále se o post zastupitele ucházel ještě jeden samostatný nezávislý kandidát. Do obecního zastupitelstva byli zvoleni kandidáti za SNK. V roce 2002 byla opět jen jedna kandidátní listina s pěti kandidáty. V roce 2006 byly do voleb postaveny dvě kandidátní listiny, a sice SNK-Rozvoj životního a kulturního prostředí a SNK-Za obec krásnější. Zvoleno bylo pět zastupitelů s tříčlennou převahou SNK-Za obec krásnější. V roce 2010 byly postaveny opět dvě kandidátní listiny SNK-Za obec krásnější a SNK-Pro Nebílovy. Do obecního zastupitelstva byli zvoleni tři kandidáti z SNK-Za obec krásnější a dva kandidáti z druhé kandidující strany. Při ustavující schůzi proběhla volba starosty a místostarosty, byl zvolen starosta z SNK-Pro Nebílovy a místostarosta z SNK-Za obec krásnější, po této volbě kromě místostarosty odstoupili všichni kandidáti z SNK-Za obec krásnější a tato situace vyvolala nové volby, které proběhly v dubnu 2011. Nový místostarosta již kandidoval za SNK-Pro Nebílovy. Do voleb byla znovu postavena kandidátní listina SNK-Za obec krásnější s pozměněným obsazením. V nových volbách byla úspěšnější SNK-Pro Nebílovy, a tak byla vlastně potvrzena volba starosty a místostarosty z minulé volby i občany obce. Volební rok 2014 byl do jisté míry ovlivněn sporem o územní plán obce a nově bylo voleno sedmičlenné zastupitelstvo. Do voleb byly postaveny dvě kandidátní listiny SNK-Nebílovští občané a SNK-Pro Nebílovy. SNK-Nebílovští občané byla do určité míry, co se týče obsazení volební listiny, nástupníkem SNK-Za obec krásnější. Zároveň bylo také toto sdružení iniciativou proti novému územnímu plánu obce. Zvoleni byli čtyři kandidáti za SNK-Nebílovští občané a tři

kandidáti za SNK-Pro Nebílovy. Nové volby přinesly i nové obsazení funkce starosty s místostarostou. Obec má tří členný kontrolní i finanční výbor. Starosta i místostarosta je pro výkon své funkce neuvolněný podle zákona o obcích. Na správě obecního úřadu se podílí ještě jedna zaměstnaná úřednice.⁷⁹

V roce 2015 byl schválen vyrovnaný rozpočet obce s příjmy 5 270 000 Kč. V závěrečném účtu obce byly skutečné příjmy obce 6 846 884,47 Kč a výdaje 6 355 601,30 Kč, tedy obec hospodařila s přebytkem. Na další rok byl schválen opět vyrovnaný rozpočet o příjmech a výdajích 6 405 000 Kč. Podle závěrečného účtu hospodařila obec s přebytkem. Příjmy byly 10 391 719,06 Kč a výdaje 4 903 003 Kč. Pro rok 2017 byl schválen rozpočet schodkový s příjmy 7 300 000 Kč a výdaji 11 468 000 Kč. Obec navrhla rozpočet schodkový s tím, že schodek bude financován z úspory z minulého roku a navýšení výdajů bylo odůvodněno rozšířením kanalizace a úpravou ČOV. Rozpočet na rok 2018 byl schválen opět schodkový, je zde počítáno s příjmy 8 046 380 Kč a výdaji 13 741 506 Kč. Opět je navrženo, že schodek rozpočtu bude financován úspory z minulých let a navýšení rozpočtových příjmů, je v rámci realizace chodníků a úprav ČOV.⁸⁰

4.1.5 Předenice

Obec Předenice je statutem obec, typem sídla ostatní obec, kód obce je 540412, NUTS 5: CZ 0324540412 náleží k obci s pověřeným úřadem a rozšířenou působností Přeštice. LAU 1 (NUTS 4): CZ0324 – Plzeň-jih, NUTS 3: CZ032 Plzeňský kraj, NUTS 2: CZ03 Jihozápad.⁸¹

První zmínka, která se o obci dochovala, pochází z roku 1239. V roce 1239 měla obec patřit k zboží přeštického kláštera. V 15 století byly Předenice situovány do dvou částí. V roce 1540 byla jedna část vsi prodána k nebílovskému panství. Před rokem 1539

⁷⁹ Volby.cz – Český statistický úřad | ČSÚ. *Volby.cz – Český statistický úřad ČSÚ* [online]. copyright© Český statistický úřad 2018 [cit. 12.2.2018]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/>

⁸⁰ Úřední deska – Oficiální stránky obce Nebílovy. *Obec – Oficiální stránky obce Nebílovy* [online]. copyright© [cit. 13.2.2018]. Dostupné z: <http://www.obecnebilovy.cz/urad-obce/uredni-deska/>

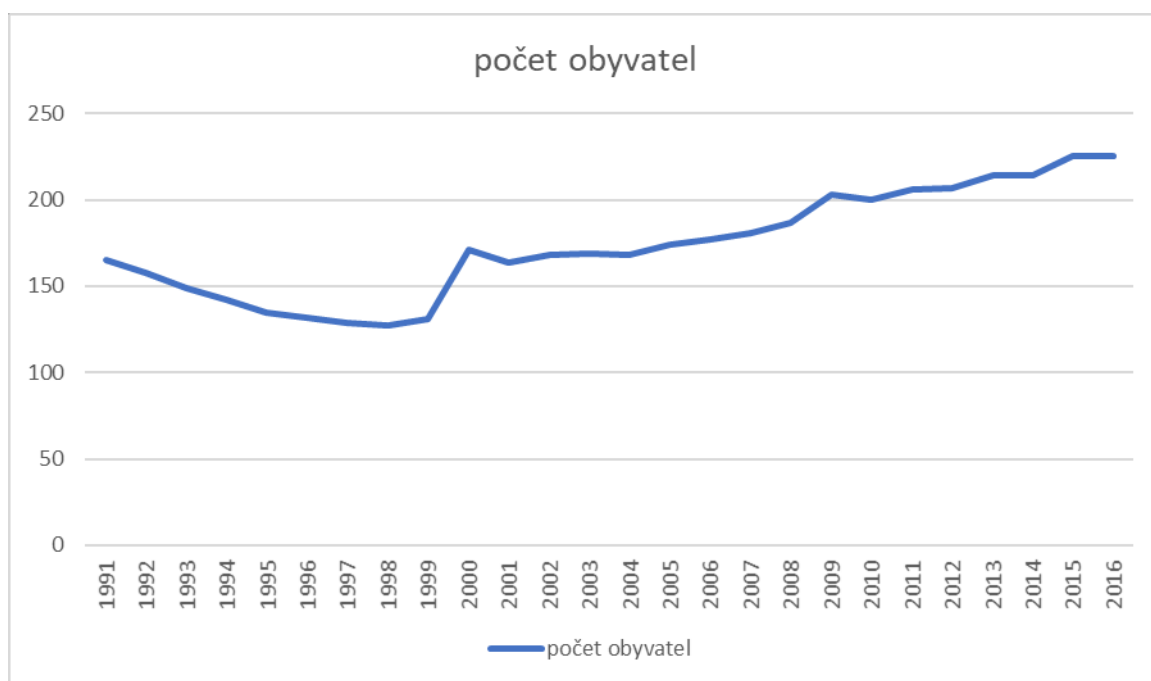
⁸¹ RISKY.cz Obec-Předenice. *Object moved* [online]. copyright©2012 [cit. 10.2.2018]. Dostupné z: <http://www.risky.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=540412>

byla druhá část obce připojena k snopoušovskému statku, roku 1603 k panství řenečskému a sním později k Dolní Lukavici.⁸²

Obec Předenice leží v údolí řeky Úhlavy na jižním Plzeňsku. Obec je vzdálená přibližně 17 kilometrů jižně od Plzně v nadmořské výšce 340 metrů nad mořem. Katastrální výměra obce je 438 ha. Obec má 225 obyvatel, jde tedy o malou vesnici. Je ale zajímavá především chatovou oblastí, v které je 200 chat, což z obce činí rekreační oblast. K občanské vybavenosti obce patří obchod se smíšeným zbožím, kulturní dům s pohostinstvím a sportovní areál. Obec je plynofikována, chybí zde kanalizace a vodovod. Na návsi je historická kaplička z 18 století, která ale není v současné době vysvěcená.⁸³

Od roku 1991 jsou Předenice samostatnou obcí. Po oddělení od Nebílov a Netunic měly Předenice 168 obyvatel v současné době to je 225 obyvatel. Průměrný věk obyvatel v obci je 42,5 let.

Graf 5: Počet obyvatel od roku 1991 Předenice

Zdroj: data Českého statistického úřadu upraveno autorkou

⁸² Historie – Oficiální stránky obce Předenice. *Obec – Oficiální stránky obce Předenice*[online]. copyright©2018[cit. 13.2.2018]. Dostupné z: <http://www.predenice.cz/informace-o-obci/historie/>

⁸³ Současnost – Oficiální stránky obce Předenice. *Obec – Oficiální stránky obce Předenice*[online]. copyright©2018[cit. 13.2.2018]. Dostupné z: <http://www.predenice.cz/informace-o-obci/soucasnost>

Z uvedeného grafu je zřejmé, že počet obyvatel byl na počátku devadesátých let mírně přes hranici 150 obyvatel a pak dochází k úbytku obyvatelstva do roku 2000, kdy došlo k velkému nárůstu obyvatelstva. Tento přírůstek byl dán migračním přírůstkem, který byl v roce 2000 třicet osm obyvatel. Od té doby se počet obyvatel spíše mírně navyšuje.

Tabulka 6. Pohyb obyvatelstva v obci Předenice

	2012	2013	2014	2015	2016
Přirozený přírůstek	-	-3	-4	2	-1
Migrační přírůstek	1	10	4	9	1
Celkový přírůstek	1	7	-	11	-

Zdroj: data Českého statistického úřadu upraveno autorkou

Podle tabulky číslo 6 má v obci pozitivní vliv na počet obyvatelstva migrační přírůstek. Migrační přírůstek se ani tak moc netýká nové výstavby, jako přihlašování obyvatel v chatové oblasti k trvalému pobytu v obci.

Obec má v současné době sedmičlenné zastupitelstvo. V roce 1990 bylo zastupitelstvo obce voleno jako devítičlenné, v pozdějších obdobích až do současnosti je zastupitelstvo obce sedmičlenné. Od roku 1994 až do roku 2010 byla v obci postavena do obecních voleb vždy jen jedna kandidátní listina a její obsazení se víceméně neměnilo, vždy jen jeden kandidát byl nový. V roce 2010 byly prvně v obecních volbách dvě kandidátní listiny první Sdružení nezávislých kandidátů obce Předenice, byla tou, která se opakovala z minulých let. Nově byla postavena kandidátní listina za stranu ODS, kdy bylo na kandidátní listině pouze pět kandidátů a do zastupitelstva byl zvolen pouze jeden z nich. V roce 2014 byly opět v obecních volbách dvě kandidátní listiny, jedna za stále Sdružení nezávislých kandidátů Předenice tentokrát měla devět kandidátů. Zastupitelů bylo voleno sedm. Druhá kandidátní listina byla pod názvem Sdružení za lepší přístup k občanům a jejich potřebám a měla sedm kandidátů. V zastupitelstvu obce získalo i nadále převahu Sdružení nezávislých kandidátů Předenice s pěti zastupiteli. Z uvedeného

je zřejmé, že v posledních letech zájem o vedení obce stoupá. Předenice mají ještě jednu pozoruhodnost, a sice v obci působí starosta od roku 1990 až do dnes.⁸⁴

V roce 2015 byl schválen rozpočet obce jako schodkový s tím, že schodek bude financován z přebytku z minulých let. Příjmy 2 777 600 Kč a výdaje 3 755 050 Kč. Podle závěrečného účtu hospodařila obec s přebytkem 1 744 207,95 Kč. Na rok 2016 byl schválen rozpočet opět schodkový, se stejným příslibem, že schodek bude financován z přebytku minulých let. Příjmy činily 2 769 900 Kč a výdaje 4 779 370 Kč. Podle závěrečného účtu hospodařila obec se ztrátou 233 849,67 Kč. Na rok 2017 byl schválen rozpočet schodkový s příslibem financování schodku z úspor z minulých let. Příjmy činily 3 040 800 Kč a výdaje 4 335 250 Kč. Na rok 2018 byl schválen rozpočet s příjmy 3 491 500 Kč a výdaji 6 673 195 Kč, také se jedná o rozpočet se schodkem.⁸⁵

4.1.6 Čížice

Obec Čížice je statusem obec, typem sídla ostatní obec, kód obce je 557641, NUTS 5: CZ 0324557641 náleží k obci s pověřeným úřadem a rozšířenou působností Přeštice. LAU 1 (NUTS 4): CZ0324 – Plzeň-jih, NUTS 3: CZ032 Plzeňský kraj, NUTS 2: CZ03 Jihozápad.⁸⁶

První zmínka o obci Čížice je datována k roku 1115, a sice v souvislosti s kladrubským klášterem, který měl zde popluží. Dalším významným rokem byl rok 1530 během, kterého byla obec připojena k obci Snopoušovy a spolu s touto obcí byla obec později majetkem Dolní Lukavice.⁸⁷

Obec je vzdálená asi 15 km od Plzně, je obklopena lesy a protéká jí řeka Úslava, což ji činí atraktivní pro rekreanty, o čemž také vypovídá rozsáhlá chatová oblast, která má 160 chat. Dále je v obci sportovní areál s koupalištěm. K občanské vybavenosti dále patří obchod se smíšeným zbožím a pohostinstvím v obci. V obci je vybudována kanalizace a čistička odpadních vod, obec je i plynofikována. Obec je v nadmořské výšce 355 m n. m.

⁸⁴ Volby.cz – Český statistický úřad | ČSÚ. *Volby.cz – Český statistický úřad ČSÚ* [online]. copyright© Český statistický úřad 2018 [cit. 13.2.2018]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/>

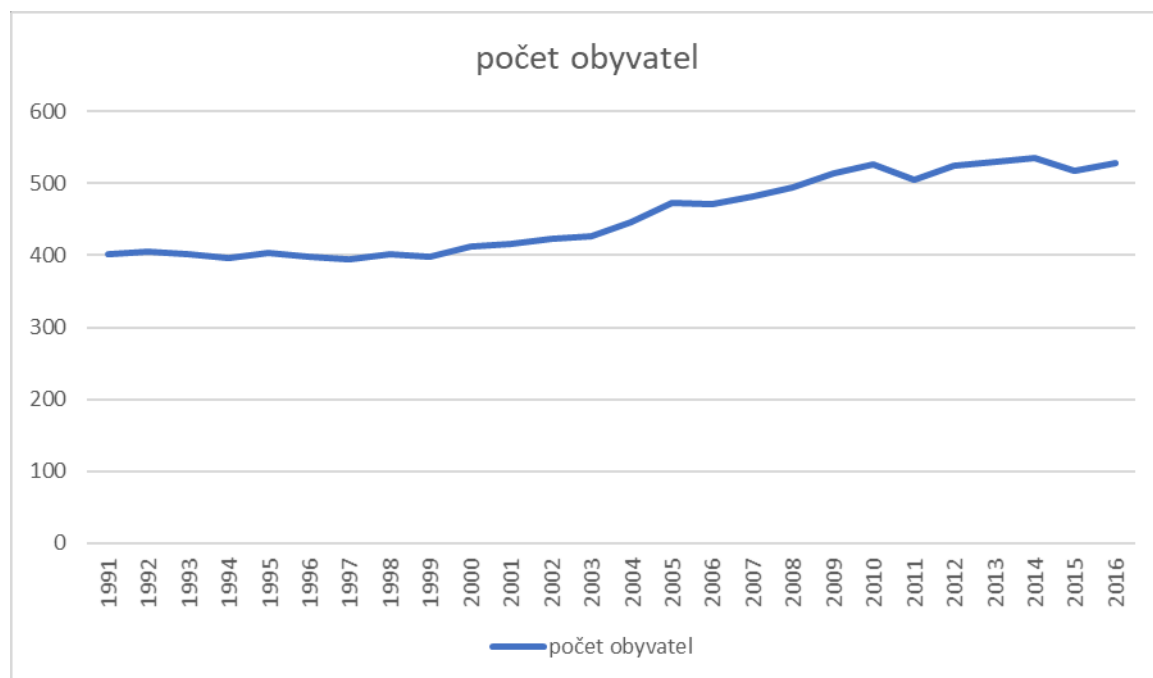
⁸⁵ Úřední deska – Oficiální stránky obce Předenice. *Titulní strana – Oficiální stránky obce Předenice* [online]. copyright©2018 [cit. 13.2.2018]. Dostupné z: <http://www.predenice.cz/urad-obce/uredni-deska/>

⁸⁶ RISKY.cz Obec-Čížice. *Object moved* [online]. copyright©2012 [cit. 13.2.2018]. Dostupné z: <http://www.risky.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=557641>

⁸⁷ Historie – Oficiální stránky obce Čížice. *Obec – Oficiální stránky obce Čížice* [online]. copyright©2018 [cit. 13.2.2018]. Dostupné z: <http://www.obec-cizice.cz/informace-o-obci/historie/>

Katastrální výměra obce je 264 ha. V současné době žije v obci 529 obyvatel. Průměrný věk obyvatel v obci je 43 let.⁸⁸

Graf 6: Počet obyvatel od roku 1991 Čížice

Zdroj: data Českého statistického úřadu upraveno autorkou

Z uvedeného grafu je vidět, že počet obyvatel v devadesátých letech byl okolo hranice 400 obyvatel, tento počet byl více méně až do roku 2000 konstantní. Po roce 2000 dochází k nárůstu obyvatelstva postupně v jednotlivých rocích.

Tabulka 7. Pohyb obyvatelstva v obci Čížice

	2012	2013	2014	2015	2016
Přirozený přírůstek	7	-4	3	-9	3
Migrační přírůstek	12	9	3	-10	9
Celkový přírůstek	19	5	6	-19	12

Zdroj: data Českého statistického úřadu upraveno autorkou

Z uvedené tabulky je zřejmé, že v obci je velmi příznivý migrační přírůstek obyvatelstva, který může být dán zajímavou polohou obce a její přírodní atraktivitou.

⁸⁸ Současnost – Oficiální stránky obce Čížice. *Obec – Oficiální stránky obce Čížice*[online]. copyright©2018[cit. 13.2.2018]. Dostupné z: <http://www.obec-cizice.cz/informace-o-obci/soucasnost/>

Zastupitelstvo obce má v současné době 7 zastupitelů, a to pravidelně od roku 1994. V roce 1994 byly navrženy tři kandidátní listiny, jedna za KSČM, strana získala dva mandáty. Další kandidátní listina byla za ODS, kde byli úspěšní tři kandidáti, třetí bylo Sdružení nezávislých kandidátů, které získalo dva zastupitele. V roce 1998 byly do obecních voleb postaveny dvě kandidátní listiny. První kandidátní listina byla za ODS a měla pouze tři kandidáty. Strana ODS získala jednoho zastupitele. Druhá kandidátní listina byla za Sdružení nezávislých kandidátů a měla sedm kandidátů. Za Sdružení nezávislých kandidátů bylo zvoleno šest zastupitelů. V roce 2002 postavili občané obce do voleb tři kandidátní listiny. První Sdružení nezávislých kandidátů – Blíže k občanům měla sedm kandidátů a sdružení získalo jeden mandát. Druhá kandidující strana bylo také Sdružení nezávislých kandidátů, SNK – Naše devítka a mělo devět kandidátů a sdružení získalo čtyři mandáty. Třetím kandidujícím sdružením bylo SNK – Sdružení nezávislých v Čižicích, které mělo devět kandidátů a získalo dva mandáty. V následujícím volebním období v roce 2006 kandidovala do voleb dvě sdružení, SNK – Nová devítka získalo tři mandáty a SNK – Za Čižice krásnější, které získalo čtyři mandáty. V roce 2010 opět kandidovala dvě sdružení SNK – My to spolu dokážeme, získalo tři mandáty a SNK – Naše obec Čižice získalo čtyři mandáty. Na poslední volební období v roce 2014 byla do voleb postavena pouze jedna kandidátní listina s devíti kandidáty SNK Čižice 2014. Z uvedeného je zřejmé, že zájem občanů o vedení obce mírně poklesl.⁸⁹

Obec má starostu i místostarostu, kteří jsou pro výkon své funkce neuvolněný podle zákona o obcích. Na správě obecního úřadu se podílí ještě jedna zaměstnaná úřednice. Dále má obec tříčlenný kontrolní i finanční výbor.

Obec schválila na rok 2015 vyrovnaný rozpočet o výdajích a příjmech 4 394 000 Kč. Podle účetní uzávěrky hospodařila obec s přebytkem 1 703 750,59 Kč. V roce 2016 byl opět schválený vyrovnaný rozpočet s příjmy a výdaji 4 568 000 Kč, podle hospodářského výsledku za rok 2016 hospodařila obec opět s přebytkem, a sice 3 473 437,74 Kč. Na rok 2017 byl schválen zastupiteli rozpočet s příjmy i výdaji 4 783 000 Kč a na rok 2018 je schválený vyrovnaný rozpočet 4 975 000 Kč.⁹⁰

⁸⁹ Volby.cz – Český statistický úřad | ČSÚ. *Volby.cz – Český statistický úřad ČSÚ* [online]. copyright© Český statistický úřad 2018 [cit. 13.2.2018]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/>

⁹⁰ Úřední deska – Oficiální stránky obce Čižice. *Obec Čižice – Oficiální stránky obce Čižice* [online]. copyright©2018 [cit. 14.2.2018]. Dostupné z: <http://www.obec-cizice.cz/urad-obce/uredni-deska/>

4.1.7 Letiny

Obec Letiny je statutem obec, typem sídla ostatní obec, kód obce je 557951, NUTS 5: CZ 0324557951 náleží k obci s pověřeným úřadem a rozšířenou působností Blovice. LAU 1 (NUTS 4): CZ0324 – Plzeň-jih, NUTS 3: CZ032 Plzeňský kraj, NUTS 2: CZ03 Jihozápad.⁹¹

Nejstarší zmínka o části obce Letin Bzí je z roku 1115, kdy je obec Bzí zmiňována jako majetek kladrubskeho klášteera. Další dochovaná zmínka o obci Letiny a její části Kbelnice je z roku 1248, kdy byly Letiny i Kbelnice výsluhou českých královských lékařů od Krále Václava I. V roce 1717 koupil Letiny s Kbelnicí Hrabě Morzin vlastník Dolní Lukavice. Rod Morzinů nechal v Letinech přestavět zámeček na lázeňský dům. Lázně v Letinech jsou s určitými úpravami dodnes. Historie části zvané Svárkov je prvně zmiňována v roce 1379 je spojována s žinkovským panstvím. První zmínka o části Chocenický Újezd je z roku 1381. Chocenický Újezd v 16 století patřil Netunickým z Nebílov. Roku 1674 byl Újezd prodán k chocenickému panství a od té doby jde o Chocenický Újezd.⁹²

K historickým památkám obce patří kostel sv. Prokopa z 13 století. Velká skála v Bzickém lese, kaple sv. Jakuba Většího ve Svárkově, kaple Panny Marie v Chocenickém Újezdě a kaple Panny Marie ve Kbelnici.⁹³

Obec Letiny je mezi městy Blovice a Přeštice, od Plzně je obec vzdálená 32 km. V obci je mateřská školka i základní škola, dále je zde obchod s potravinami a také je v obci restaurace s pivovarem. V obci je i koupaliště se sportovním areálem a občanskou vybavenost obce doplňuje její plynofikace, kanalizace s čistírnou odpadních vod a je zde i vodovod. Obec je v nadmořské výšce 470 m a má katastrální rozlohu 1931 ha. V obci žije v současnosti 682 obyvatel. Průměrný věk obyvatelstva v obci je 44,9 let.⁹⁴

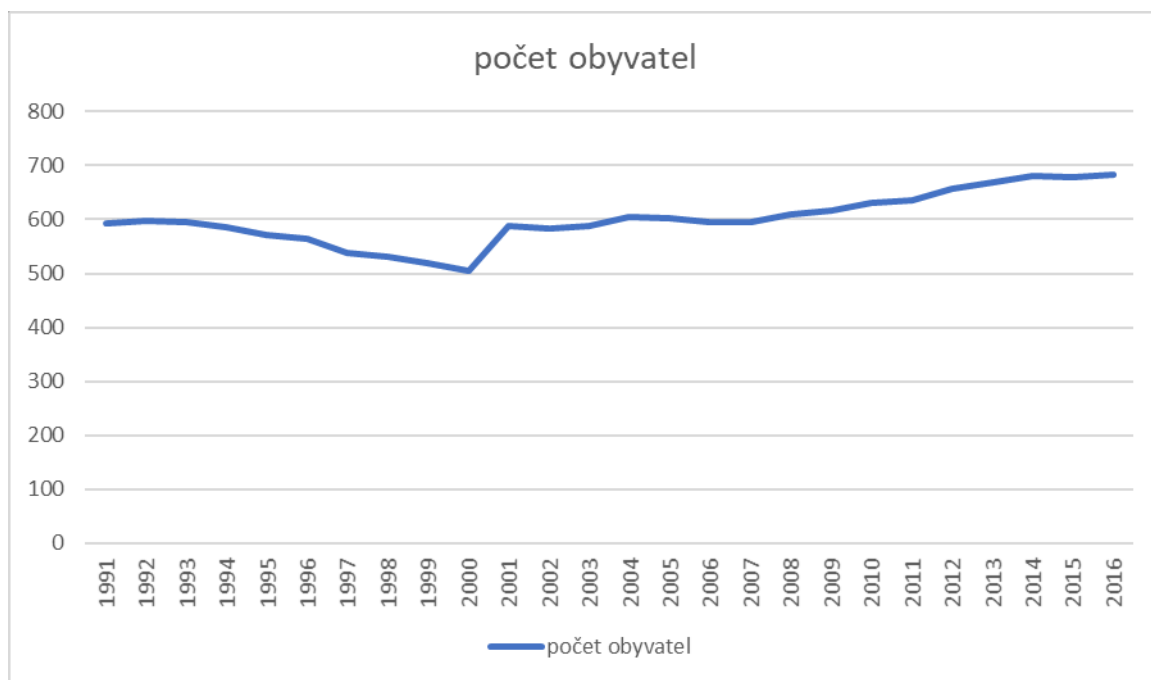
⁹¹ RISKY.cz Obec-Letiny. *Object moved*[online]. copyright©2012 [cit. 14.2.2018]. Dostupné z: <http://www.risky.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=557951>

⁹² Historie – Oficiální stránky obce Letiny. *Obec – Oficiální stránky obce Letiny*[online]. copyright©2018[cit. 14.2.2018]. Dostupné z: <http://www.obec-letiny.cz/informace-o-obci/historie/>

⁹³ Historie – Oficiální stránky obce Letiny. *Obec – Oficiální stránky obce Letiny*[online]. copyright©2018[cit. 14.2.2018]. Dostupné z: <http://www.obec-letiny.cz/informace-o-obci/historie/>

⁹⁴ Současnost – Oficiální stránky obce Letiny. *Obec – Oficiální stránky obce Letiny*[online]. copyright©2018[cit. 14.2.2018]. Dostupné z: <http://www.obec-letiny.cz/informace-o-obci/soucasnost/>

Graf 7: Počet obyvatel od roku 1991 Letiny

Zdroj: data Českého statistického úřadu upraveno autorkou

Z uvedeného grafu je zřejmé, že počet obyvatel na počátku devadesátých let se pohyboval okolo hranice 500 obyvatel. V pozdějších letech docházelo k úbytku obyvatelstva až do roku 2000, kdy se zvýšil počet obyvatelstva o 84 obyvatel, v té době se jednalo především o příliv obyvatelstva v souvislosti s novou výstavbou. Od roku 2000 tedy dochází k postupnému přírůstku obyvatelstva i v následujících letech.

Tabulka 8. Pohyb obyvatelstva v obci Letiny

	2012	2013	2014	2015	2016
Přirozený přírůstek	-5	-15	1	-7	-8
Migrační přírůstek	25	28	10	5	12
Celkový přírůstek	20	13	11	-2	4

Zdroj: data Českého statistického úřadu upraveno autorkou

V uvedené tabulce je zřejmé, že obec má velmi příznivý migrační přírůstek obyvatelstva, ten může být dán bohatou občanskou vybaveností obce.

V roce 1990 bylo zvoleno patnáctičlenné zastupitelstvo. Od roku 1994 a následující volební období je voleno vždy sedmi členné obecní zastupitelstvo. V roce 1994 se o post zastupitele ucházeli kandidáti ze tří kandidátních listin. Za stranu KSČM byli zvoleni dva zastupitelé, za stranu ODS také dva zastupitelé a za SNK tři zastupitelé. V roce 1998

kandidovaly opět tři strany KSČM se ziskem 2 mandátů, ODS se ziskem 1 mandátu a SNK se ziskem 4 mandátů. V roce 2002 kandidovaly ty samé strany jako v předešlých letech. ODS již žádný mandát nezískala a SNK nově pojmenované Prosperita získalo pět mandátů. V roce 2006 kandidovala strana KSČM a Sdružení SNK ED a Nezávislí společně, Sdružení získalo jasnou převahu se šesti mandáty. V roce 2010 kandidovali do obecních voleb dva nezávislí kandidáti samostatně, oba neúspěšně a dále tři politické subjekty. KSČM získala jeden mandát, další bylo SNK Nová šance také jeden mandát a poslední Starostové a nezávislí šest mandátů. Starostové a nezávislí bylo uskupení obsazené kandidáty, kteří byli především z dosavadních zastupitelů. V roce 2014 byly postaveny dvě kandidátní listiny SNK Spolek sv. Prokopa s devíti kandidáty a Starostové a nezávislí také s devíti kandidáty. Starostové a nezávislí získali pět mandátů. V Letinech je funkce starosty vykonávána od roku 1994 stejným občanem. V obci je tříčlenný finanční výbor a pětičlenný kontrolní výbor. Obec má starostu i místostarostu, kteří jsou pro výkon své funkce neuvolněni podle zákona o obcích. Na správě obecního úřadu se podílí ještě tři zaměstnankyně obecního úřadu, účetní, referentka OÚ a matrikářka.⁹⁵

V roce 2015 byl v obci schválen vyrovnaný rozpočet o výdajích a příjmech 7 692 500 Kč. Podle závěrečného účtu obec hospodařila se ztrátou 15 030 100,47 Kč. Schodek byl vyrovnán úvěrem a jednalo se o úvěr, který obec použila na dostavbu kanalizace a čističky odpadních vod. V roce 2016 byl navržen a schválen vyrovnaný rozpočet o příjmech a výdajích 9 045 600 Kč. Podle závěrečného účtu hospodařila obec s přebytkem ve výši 1 944 407,75 Kč. V roce 2017 byl opět schválený rozpočet vyrovnaný o příjmech a výdajích 9 272 600 Kč. Na rok 2018 je schválený rozpočet s přebytkem, s kterým by měla být hrazena splátka úvěru. Příjmy na rok 2018 jsou schváleny ve výši 10 647 500 Kč a výdaje ve výši 9 514 100 Kč.⁹⁶

4.1.8 Starý Plzenec

Obec Starý Plzenec je statutem město, typem sídla pověřený obecní úřad, kód obce je 558371, NUTS 5: CZ 0323558371 náleží k obci s pověřeným úřadem Starý Plzenec

⁹⁵ Volby.cz – Český statistický úřad | ČSÚ. *Volby.cz – Český statistický úřad ČSÚ* [online]. copyright© Český statistický úřad 2018 [cit. 14.2.2018]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/>

⁹⁶ Úřední deska – Oficiální stránky obce Letiny. *Obec Letiny – Oficiální stránky obce Letiny* [online]. copyright©2018 [cit. 14.2.2018]. Dostupné z: <http://www.obec-Letiny.cz/urad-obce/uredni-deska/>

a rozšířenou působností Plzeň. LAU 1 (NUTS 4): CZ0323 – Plzeň-město, NUTS 3: CZ032 Plzeňský kraj, NUTS 2: CZ03 Jihozápad.⁹⁷

První písemná zmínka o městě je z roku 976. V 10. století zde bylo přemyslovské knížecí hradiště, které bylo správním centrem Plzeňska. Název Starý Plzenec pochází z roku 1442. Město bylo královským majetkem do poloviny 15 století. V letech 1651-1780 byl veden spor o uznání městských svobod. Teprve v roce 1902 byl Starý Plzenec uznán městem, do té doby byl městečkem a také vsí. Město je bohaté na historické památky, nejvýznamnější jsou rotunda sv. Petra a Pavla, jedná se o památku po knížecím hradu ve Staré Plzni. Další významná památka, která patří městu, je zřícenina hradu Radyně, který je nedaleko a je významnou dominantou Plzeňska. Radyně je hrad, který dal v letech 1356-1361 postavit Karel IV.⁹⁸

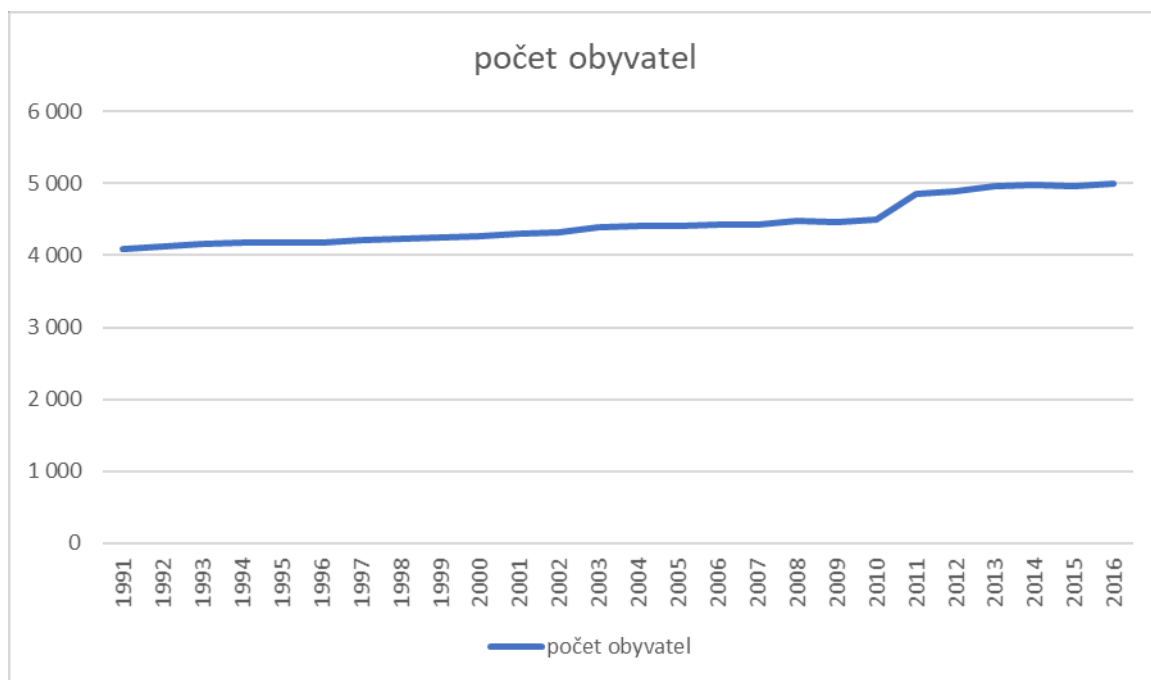
Starý Plzenec je 9 km od centra města Plzně. Nachází se v údolí řeky Úslavy mezi Hůrkou, kde je rotunda sv. Petra a Pavla a Radyní. K občanské vybavenosti města patří dvě základní školy, mateřská škola a základní umělecká škola, je zde i galerie a knihovna, čtyři hřiště a jedno koupaliště. V obci je veřejný vodovod, kanalizace, plynofikace a čistička odpadních vod. Do města zajíždí i linka městské hromadné dopravy, je zde i železniční zastávka a zastávka dálkové linky autobusu. Dále tři restaurace, pekárna, a mnoho menších obchodů. Je zde i lékárna a pracoviště osmi praktických lékařů s více zaměřenými. Obec Starý Plzenec má dvě části, kromě Starého Plzence ještě Sedlec. Katastrální území je o výměře 1839 ha. Nachází se v nadmořské výšce 343 m n. m. A v současné době je zde 5003 obyvatel. Průměrný věk obyvatelstva je 42,3 let.⁹⁹

⁹⁷ RISKY.cz Obec-Starý Plzenec. *Object moved*[online]. copyright©2012 [cit. 14.2.2018]. Dostupné z: <http://www.risky.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=558371>

⁹⁸ Počátky – Oficiální stránky města Starý Plzenec. *Město Starý Plzenec – Oficiální stránky města Starý Plzenec* [online]. copyright©2018 [cit. 14.2.2018]. Dostupné z: <http://www.staryplzenec.cz/mesto/historie-mesta/pocatky/>

⁹⁹ Město – Oficiální stránky města Starý Plzenec. *Město Starý Plzenec – Oficiální stránky města Starý Plzenec* [online]. copyright©2018 [cit. 15.2.2018]. Dostupné z: <http://www.staryplzenec.cz/mesto/>

Graf 8: Počet obyvatel od roku 1991 Starý Plzenec

Zdroj: data Českého statistického úřadu upraveno autorkou

Z uvedeného grafu je zřejmé, že počet obyvatelstva se postupně zvyšuje, nejvýraznější nárůst je rok 2011. Příliv nových obyvatel je zejména migračním přírůstkem, což může být dáno jednak atraktivitou menšího města a malé vzdálenosti od centrálního města v kraji.

Tabulka 9. Pohyb obyvatelstva v obci Starý Plzenec

	2012	2013	2014	2015	2016
Přirozený přírůstek	14	-1	2	-24	3
Migrační přírůstek	27	68	20	2	45
Celkový přírůstek	41	67	22	-22	48

Zdroj: data Českého statistického úřadu upraveno autorkou

Z uvedené tabulky je zřejmé, jak je již uvedeno v předchozím, že dochází k přírůstku obyvatelstva zejména díky migračnímu přírůstku.

V roce 1990 bylo v zastupitelstvu obce 22 zastupitelů z pěti politických subjektů. Československá strana lidová měla 4 mandáty, Komunistická strana Československa měla 4 mandáty, Občanské fórum mělo 9 mandátů, Československá sociální demokracie měla 4 mandáty a Sdružení nezávislých kandidátů mělo 1 mandát. Od roku 1994 až po současnost je v zastupitelstvu obce 17 mandátů. V roce 1994 bylo zastupitelstvo

složeno z pěti politických subjektů, a sice ODS 6 mandátů, ODA 2 mandáty KDU-ČSL 3 mandáty, KSČM 4 mandáty a ČSSD 2 mandáty. V roce 1998 bylo v zastupitelstvu opět pět politických subjektů ve složení, ČSSD 3 mandáty, KSČM 3 mandáty, KDU-ČSL 2 mandáty, ODA 1 mandát a ODS 8 mandátů. V roce 2002 bylo zastupitelstvo opět obsazeno pěti politickými subjekty, v zastoupení ČSSD s 2 mandáty, KSČM s 3 mandáty, KDU-ČSL se 2 mandáty, Nezaníci se 7 mandáty a ODS se 3 mandáty. V tomto roce kandidovali za neznaníky, někteří občané, kteří dříve kandidovali za ODS. V roce 2006 kandidovalo do zastupitelstva stejných pět politických subjektů jako v roce předešlém. Složení zastupitelstva bylo ČSSD 2 mandáty, KSČM 3 mandáty, KDU-ČSL 2 mandáty, ODS 6 mandátů a SNK Nezaníci 4 mandáty. V roce 2010 se o post zastupitele ucházelo 7 politických subjektů. Zastupitelstvo bylo zvoleno v tomto zastoupení ČSSD 1 mandát, KSČM 3 mandáty, KDU-ČSL 1 mandát, Nezaníci 4 mandáty, ODS 2 mandáty, TOP 09 3 mandáty a Volba pro Starý Plzenec a Sedlec 3 mandáty. Za politickou stranu ODS kandidovala poprvé současná starostka Starého Plzece a již na toto volební období byla zvolena také starostkou. V roce 2014 opět bylo postaveno do voleb sedm kandidátních listin a současné složení zastupitelů je ČSSD 1 mandát, KSČM 2 mandáty, Nezaníci 2 mandáty, koalice Nezaníci, KDU-ČSL a ODS 1 mandát, Sdružení starostové a nezávislí 6 mandátů, TOP 09 1 mandát, Volba pro Starý Plzenec a Sedlec 4 mandáty. Současná paní starostka kandidovala za sdružení starostové a nezávislí.¹⁰⁰

V zastupitelstvu obce se objevují politické subjekty stejně jako v parlamentním zastoupení, jsou zde politické subjekty, které jsou stále od roku 1990. Poslední dobou se prosazují spíše Nezaníci či Sdružení nezávislých kandidátů.

Starý Plzenec je obec s pověřeným obecním úřadem, jedná se o obec, která je zároveň obcí s matričním i stavebním úřadem. Obec Starý Plzenec má 17členné zastupitelstvo, a proto má také výkonný orgán obce, tedy Radu obce. Rada obce je v současnosti pětičlenná. Složení Rady obce starostka za Sdružení starostové a nezávislí a místostarosta za politickou stranu ČSSD ostatní členové rady jsou zastupitel za TOP 09, zastupitel za koalici Nezaníci, KDU-ČSL a ODS a zastupitel za Sdružení starostové

¹⁰⁰ Volby.cz – Český statistický úřad | ČSÚ. *Volby.cz – Český statistický úřad ČSÚ* [online]. copyright© Český statistický úřad 2018 [cit. 15.2.2018]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/>

a nezávislí. Městský úřad obce je tvořen starostkou, místostarostou, tajemníkem a zaměstnanci města jednotlivých odborů městského úřadu.¹⁰¹

Na rok 2015 byl schválen rozpočet schodkový s příjmy 82 516 319,98 Kč a výdaji 110 858 796,17 Kč. Podle závěrečného účtu byl schodek hospodaření obce 4 455 042,18 Kč. Na rok 2016 byl schválen schodkový rozpočet o příjmech 83 569 398 Kč a výdajích 112 537 677,10 Kč. Podle závěrečného účtu hospodařila obec s přebytkem 3 521 294,73 Kč. Na další rok 2017 a i 2018 byl schválen schodkový rozpočet.¹⁰²

¹⁰¹ Volené orgány – Oficiální stránky města Starý Plzenec. *Město Starý Plzenec-Oficiální stránky města Starý Plzenec* [online]. copyright©2018 [cit. 15.2.2018]. Dostupné z: <http://www.staryplzenec.cz/mesto/volene-organy/>

¹⁰² Rozpočet města – Oficiální stránky města Starý Plzenec. *Město Starý Plzenec-Oficiální stránky města Starý Plzenec* [online]. copyright©2018 [cit. 15.2.2018]. Dostupné z: <http://www.staryplzenec.cz/mesto/rozpocet-mesta/>

5 Výsledky a Diskuse

Následující část práce je komparací výsledků z kvalitativního výzkumu. Výzkum vychází z polo standardizovaných rozhovorů, které byly vedeny se starosty osmi vybraných obcí v okrese Plzeň-jih a Plzeň město. Výběrový soubor obcí je tvořen třemi municipalitami, které mají přibližně 300 obyvatel, další čtyři obce mají více než 500 obyvatel a jsou většinou složeny z více místních částí. Další municipalita, která je předmětem výběrového souboru, není tvořena více místními částmi a má také více než 500 obyvatel. V malých obcích jsou vztahy mezi samosprávou a občany založeny spíše na důvěře, lidé se v obcích navzájem znají. Občané své zástupce volí spíše personálně, konkrétní osobnosti. V obcích, kde je více obecních částí, bývají často navrhováni kandidáti za tyto jednotlivé místní celky. Znalost občanů, navržených kandidátů, nemusí být tak dobrá. Starostové obcí uvádějí, že problém neznalosti kandidátů hraje při sestavování kandidátních listin důležitou roli. Podle zástupců obcí je obtížné dodržet zastoupení občanů ze všech částí obcí, zejména jsou-li v obci více než jedna kandidátní listina a zároveň uspět co nejlépe. V obcích, kde je více částí a povede se zvolit zastupitelstvo obce tak, aby se na něm podíleli zástupci všech částí obce, je pak jednodušší spolupráce mezi jednotlivými částmi, zejména v situacích, které se týkají investičního rozhodování v konkrétní části obce.

Zastupitelstvo obce je primárně subjekt komunální politiky, který je činný v rozhodování místní samosprávy. Z rozhovorů je zřejmé, že v menších obcích je první impuls k investičním akcím především od zastupitelů. Dalším zjištěním bylo, že ne ve všech obcích se jedná o celé zastupitelstvo, ale jen část, primárně tu, která měla lepší volební výsledek, v případě, že bylo více kandidátních listin. S hlavním impulsem k investičním akcím přichází zastupitelstvo, což potvrdili představitelé těchto obcí: Nebílovy (348 obyvatel, starosta je zde první období a také první volební období v zastupitelstvu) a Štěnovický Borek (574 obyvatel, starosta je ve funkci první období a také v zastupitelstvu je poprvé). U obcí, kde personální obsazení funkce starosty není tak často obměňována, vychází impulsy k investicím také právě od starosty. Vychází se ze zkušeností. Základní impuls od starosty k investičním akcím potvrdili představitelé těchto obcí Předenice (225 obyvatel, starosta ve funkci 28 let), Letiny (682 obyvatel, starosta ve funkci 24 let), Chválenice (717 obyvatel, starosta ve funkci první období a 12 let v zastupitelstvu), Netunice (200 obyvatel, starosta ve funkci první období 8 let

v zastupitelstvu) Čížice (529 obyvatel, starosta ve funkci třetí období a čtvrté v zastupitelstvu). Ve Starém Plzenci, který má 5003 obyvatel, jsou podle šetření impulsy k investičním akcím především ze strany rady obce. Rada obce je pětičlenná ve složení starostka, místostarosta a tři členi zastupitelstva. Z uvedeného je zřejmé, že úloha starosty potažmo exekutivy je v oblasti investičních záměrů klíčová. Jako dalším subjektem, který přichází s návrhy na investice, byli zmiňováni občané obce. Občané obce přichází také s návrhy na investice, ale jen v omezené míře. Role starosty v rámci investičních záměrů je tedy rozhodující. Na základě dosavadních poznatků se toto tvrzení shoduje s výsledky v článku Mechanismy schvalování investičních záměrů a rozpočtů obcí. Z uvedeného článku je zřejmé, že úloha starostů v malých obcích je klíčová, v rámci rozhodování o investicích. V 90 % výběrového souboru obcí se tomu tak děje. U větších obcí jde o větší spektrum aktérů, kteří se na rozhodování o investicích podílí, přesto však nejsilněji je zastoupena pozice starosty.¹⁰³

Dalším předmětem rozhovorů byla pracovní jednání zastupitelstva. V uvedeném tématu byly tři různé postoje. Obec Netunice i obec Letiny mají pravidelné pracovní jednání zastupitelstev, a sice každý měsíc, ale když je potřeba projednat něco mimořádného, tak se pracovní jednání koná i mimo stanovený termín, například změna dodavatele služeb. Obdobný přístup jako předešlé obce má i obec Čížice. V obci je vypracován plán na pololetí, který přesně vymezuje dny, kdy se bude pracovní jednání konat. Pracovní jednání je jednou za měsíc. V plánu schůzí jsou také stanoveny hlavní témata, která jsou řešena. Zvláštní přístup mají v obci Předenice, kde se zastupitelstvo schází každý týden, na všech záležitostech obecního úřadu se společně domlouvají a v zastupitelstvu jsou zastoupeny zájmové organizace obce, a sice sbor dobrovolných hasičů, spolek rybářů. Ještě jednou věcí se od ostatních obcí liší, obec nemá zaměstnaného žádného administrativního pracovníka a veškeré administrativní záležitosti spravuje starosta obce sám a o své činnosti každý týden informuje zastupitele. Obec Chválenice, Štěnovický Borek a Nebílovy svolávají pracovní jednání individuálně, především pokud je třeba se domluvit na nějaké významné akci ať investiční nebo jde-li o rozpočet nebo majetek obce. Tato jednání jsou většinou svolávána emailem včetně předání podkladů

¹⁰³ KOPŘIVA, R., ČOPÍK, J., a ČMEJREK, J., Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí. s. 482-484

k jednání o inkriminované záležitosti. Ve Starém Plzenci se také pracovní jednání zastupitelstva nekonají pravidelně. Pracovní jednání zastupitelstva jsou svolávána individuálně, především je-li třeba projednat větší investiční akci nebo žádost o dotaci, ale také v rámci rozpočtu a také jde-li o schůzi finančního výboru. Všichni představitelé obcí shodně svolávají pracovní jednání zastupitelstva, jde-li o rozpočet obce. Z uvedeného je zřejmé, že opět se výsledky z uvedených obcí ztotožňují se šetřením z již zmiňovaného článku Mechanismy schvalování investičních záměrů a rozpočtů obcí.¹⁰⁴

Rozpočet obce je největším tématem každé místní samosprávy. V menších obcích, a tak je to dáno i v šetřených obcích, se rozpočet sestavuje hlavně na základě rozpočtů z minulých let. V první řadě se obce zabývají položkami na provoz obce a z toho se dále odvíjí, jaké další možnosti k investicím bude obec mít. Přihlíží se k investičním akcím, které jsou již realizovány, aby mohly být dokončeny. Dále se postupuje podle rozvojových strategií, které obec má. Obec Chválenice a Letiny mají příspěvkové organizace Základní školu a Mateřskou školu, proto do návrhu zahrnují i požadavky těchto organizací. Obec Čížice má kromě kontrolní a finanční komise zřízené ještě další komise, které hrají důležitou úlohu při sestavování rozpočtu. Komise jsou v měsíci říjnu vyzvány, aby předložily své požadavky, a na základě projednaných požadavků je rozpočet zpracován. Ve Starém Plzenci je složitější proces přípravy rozpočtu, jedná se o obec s 5003 obyvateli. Místní samosprávu vykonává městský úřad. Přípravné práce týkající se rozpočtu obce realizuje k tomu určený Finanční a majetkový odbor. Postup vytváření rozpočtu je tedy následovný: V druhé polovině roku vedoucí finanční majetkového odboru vyzve příspěvkové a zájmové organizace, aby předložily svoje požadavky. Další požadavky jsou od pracovníků městského úřadu. Návrhy na rozpočet dává také vedení města. Všechny požadavky a návrhy finanční a majetkový odbor zpracuje a návrh rozpočtu se upravuje. Zaprvé do podoby, co by chtěly všechny složky a za druhé podle toho, na co opravdu jsou finance. Publikovatelný návrh dokončují finanční odbor s radou města a zastupitelstvem.

Investiční záměry, které chce obec realizovat, bývají diskutovány se zastupitelstvem, zpravidla ve všech menších obcích. Obce se snaží dodržovat rozvojové plány, podle kterých přistupují k jednotlivým investicím. Ve Starém Plzenci jsou záměry

¹⁰⁴ KOPŘIVA, R., ČOPÍK, J., a ČMEJREK, J., Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí. s. 488

o investičních akcích konzultovány zároveň s rozpočtem a některé větší investiční akce jsou rozpracovány na etapy, aby bylo možné jejich snadnější financování.

Dalším tématem rozhovorů s představiteli obcí byly pracovní skupiny. V obcích Nebílovy, Předenice a Netunice bylo zjištěno, že pracovní skupiny dosud v obcích nebyly a ani s nimi v blízké době nepočítají. Uvedené obce jsou z šetřených obcí nejmenší. V obci Čížice nebyly pořádány pracovní skupiny, protože jsou v obci zřízeny komise stavební, kulturní a pořádková. Prostřednictvím těchto komisí se realizují záležitosti, které jsou v jejich rozsahu, a proto nemusí obec pořádat pracovní skupiny. V obci Letiny nebyla doposud pořádána žádná pracovní skupina. V této obci oproti ostatním jsou v obecním úřadě zaměstnáni tři pracovníci. Obec Chválenice pracovní skupinu také ještě neměla. Obec v budoucnu plánuje pracovní skupinu využít v souvislosti s realizací splaškové kanalizace, pracovní skupina by měla být v rámci stavebních náležitostí. Obec Štěnovický Borek má zkušenosti s pracovní skupinou v rámci přípravy strategického plánu rozvoje obce, který byl realizován v minulém roce. Další akce, ke které by obec chtěla pracovní skupinu utvořit, jsou oslavy výročí obce 640 let v roce 2019. V obci Starý Plzenec jsou pracovní skupiny tvořeny, a dokonce se jim tato praxe osvědčila. Pracovní skupina je tvořena členy i nečleny zastupitelstva. Poslední pracovní skupina byla utvořena ve věci vyjednávání s římskokatolickou církví, kdy byla farností podána žaloba na město o spornosti ohledně vlastnictví pozemků. Pracovní skupinou bylo vyjednáno memorandum, na jehož základě farnost žalobu stáhla a společně se domluvila, že město bude přispívat na opravu kostelů.

Třetím tématem bylo rozhodování. Na dotaz, zda jsou významné investiční akce v obci zdrojem polemik, převažovala kladná odpověď. Specifický přístup mají zastupitelé v obci Předenice. V této obci k polemikám ohledně významných investičních akcí nedochází. Je zřejmé, že tento postoj vychází z častých pracovních jednání, tedy v časté komunikaci mezi zastupiteli. V ostatních obcích bylo potvrzeno, že opravdu při významných akcích v zastupitelstvech k polemikám dochází. V obcích Netunice a Chválenice bylo zjištěno, že v poslední době se více méně o polemiky nejedná, a to z toho důvodu, že jsou investičními akcemi takové akce, které jsou dlouhodobě připravovány k realizaci. V obci Štěnovický Borek není v posledních letech velký zájem o účast v zastupitelstvu, proto je zastupitelstvo složeno z lidí, kteří nemají úplně stejnou představu o rozvoji obce. Z uvedeného je zřejmé, že zastupitelstvo není vždy jednotné

v navrhovaných investičních akcích, a proto zde k polemice dochází. V obci Čižice k polemikám také dochází. Polemiky v zastupitelstvu se spíše, než investičních záměrů týkají, až technického zabezpečení investiční akce. V uvedených obcích je také zřejmé, že v obecním zastupitelstvu není dostatečně silný oponent, a proto se rozhodování nese spíše v konsensuálním duchu. V kontextu se ukazuje, že závěry se neliší od teorie uvedené v publikaci *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*.¹⁰⁵ V obci Letiny se již jedná o výraznější opozici v zastupitelstvu proti starostovi, a proto zde k polemikám dochází v rámci rozhodování o investičních akcích. Příklad polemiky z posledního období byl starostou navrhovaný investiční záměr vybudování dalších chodníků v obci, proti němuž byla opozice. Opozice by byla raději pro jiný investiční záměr, který vnímá jako vlastní prioritu. Opozici v Letinech tvoří Spolek kostela sv. Prokopa a tato opozice navrhovala investici do péče o historické a kulturní památky v obci. Další obcí, ve které jsou významné investiční akce zdrojem polemik, jsou Nebílovy. I zde je silná opozice. Zde je zastupitelstvo založeno na konfliktu, který vzešel z nově navrženého územního plánu. Jde tedy spíše o spor, který vychází z různých cílů místních obyvatel a rozdílného pojetí rozvoje obce. Do jisté míry se u některých zastupitelů jednalo i o vlastní prospěch. Příklad polemiky z posledního období se týkal intenzifikace čističky odpadních vod, kterou navrhoval starosta s částí zastupitelstva, opozice byla proti. Uvedená problematika, polemika při rozhodování zastupitelstva, byla podrobněji řešena v článku *Konfliktní linie v malých obcích*.¹⁰⁶ Ve Starém Plzenci je v zastupitelstvu přítomno sedm politických subjektů. Každý z nich má svoji prioritní investiční akci, a proto také k polemice v rámci rozhodování dochází. Obec má zpracovaný strategický plán rozvoje obce. Obec tedy v rámci investičních akcí postupuje podle tohoto dokumentu. O investičních akcích rozhoduje zastupitelstvo. To je jednotný názor pro všechny šetřené obce. V malých obcích je ještě uváděno, že o drobných akcích, které jsou do určité částky, kterou v rámci rozpočtu schválí zastupitelstvo, může rozhodnout sám starosta.

Strategický plán rozvoje obce nemají Chválenice a Nebílovy. Obec Chválenice se bude v dohledné době tímto dokumentem zabývat. Prozatím mají zpracovaný a aktualizovaný investiční plán. Obec Nebílovy má zpracovaný dvouletý investiční plán

¹⁰⁵ BERNARD, J., KOSTELECKÝ, T., ILLNER, M., VOBECKÁ, J., *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*, 25-31

¹⁰⁶ BUBENÍČEK, V., KUBÁLEK, M., *Konfliktní linie v malých obcích*, s. 30-45

a tento plán je totožný s jejich volebním programem. Ostatní obce mají zpracované strategické plány rozvoje obce a také podle něj postupují v rámci investičních akcí. Obec Štěnovický Borek má zpracovaný strategický plán od minulého roku. Do té doby byl plán investic, podle kterého se postupovalo v rámci investičních záměrů obce. Obec Čížice nemá zpracovaný strategický plán rozvoje obce, v rámci rozvoje je v obci postupováno podle pětiletého investičního plánu. Hlavní prioritou v rámci hospodaření a rozvoje obce je splacení úvěru. Úvěrem byla financována nákladná investiční akce. Město Starý Plzenec má zpracovaný strategický plán rozvoje obce, kterému předcházela Vize rozvoje města v roce 2013 a poté Program rozvoje města v roce 2016. Dnes je zpracovaný plán strategického rozvoje města s cílem rozvoje města do roku 2023 „Vytvořit ze Starého Plzence moderní město spojením historických a přírodních hodnot se soudobým řešením veřejných prostor a rozvojem městských funkcí.“ Zastupitelé za SNK Starostové mají volební program, který navazuje na strategický plán rozvoje města. Jedná se o politický subjekt, za který kandidovala současná starostka obce. Při schvalování investičních akcí se prvotně vychází z tohoto dokumentu.

Další otázky rozhovoru byly z oblasti rozhodování a rizika. V první otázce bylo, zda představitelé obcí vnímají rozhodování jako výběr z více možností, anebo spíše jako vynucené nutné nějaké rozhodnutí. Představitelé obcí více méně shodně odpovídali, že primárně jsou řešeny ty nejdůležitější věci a pak přichází výběr z více možností. Obec Štěnovický Borek v rámci rozhodování o investičních akcích postupuje od nutných záležitostí, k záležitostem potřebným a pak vhodným. Například nejdříve se řeší čistička odpadních vod, která je pro obec nutná a poté se obec může zabývat ostatními investicemi, do výše finančních možností obce. Obec Nebílovy také shodně řeší nejprve investice, které jsou v obci nezbytně nutné a až poté s ohledem na finanční možnosti může vybírat další investiční záměry k realizaci. V nejmenších dvou obcích Netunice a Předenice shodně představitelé vnímají rozhodování jako spíše výběr z více možností, zároveň ale připouští, že jsou situace, které je k rozhodnutí o investiční akci donutí. V obci Letiny chápou rozhodování někdy jako výběr z více možností a někdy naopak jako nutné rozhodnutí. V obci Chválenice bylo přijato v současné době rozhodnutí, které bylo vynucené v souvislosti s realizací osvětlení, které by v současnosti obec neřešila, obci by stačilo stávající, ale protože ČEZ investuje do sítě, musí se obec podřít. Další rozhodování jsou v souvislosti s rozvojem obce. Z uvedeného je zřejmé, že zde není v současné době prostor

na rozhodování v rámci investiční akce, které by si mohla obec vybírat. V obci Čížice je rozhodování vnímáno v některých případech jako vynucené, například havarijní stav rybníka, který se musel řešit opravou. V obci jsou i situace, které jsou spíše výjimečné, a kdy obec může rozhodovat výběrem z více možných variant. Ve Starém Plzenci rozhodování chápou spíše jako výběr z více možností, rozhodnutí zde není vynucené, spíše souhlasně domluvené. Představitelé obcí shodně uvádějí, že rozhodování v zastupitelstvu se spíše nese v konsensuálním duchu. Představitelé se většinou snaží, aby předcházeli možným konfliktům. Stejná problematika je řešena i v souvislosti s Analýzou politiky a politických aktérů.¹⁰⁷

Ve Štěnovickém Borku hraje významnou roli při rozhodování riziko neobdržení či neproplacení dotace, protože se obec nechce zadlužovat, v současnosti se v obci ještě splácí úvěr z bytového komplexu. Obec má zkušenosti s dotacemi krajskými a státními. Nejvíce dostupné jsou samozřejmě dotace z kraje, protože je přidělen donátor, s kterým si vše potřebné představitelé obce vykomunikují. Nejvíce složité pro malé obce, které nemají dostatečně velký administrativní aparát, jsou dotace evropské. V obci Netunice hraje významnou roli riziko neobdržení nebo neproplacení dotace včetně rizika plynoucí z úvěru. Obec Netunice je malá obec rozpočtové příjmy obce nejsou také moc velké, pohybují se okolo 3 000 000 Kč. Obec v současnosti využívá pouze dotace z kraje, jsou nejlepší možnou variantou podle starosty obce. Malé obce mívají problémy s administrací, protože zaměstnanci v obecním úřadě nejsou na hlavní pracovní poměr. Obec Netunice v minulosti požádala o dotace z evropských fondů, ale bohužel neúspěšně. Obec se k této akci nechala zastoupit firmou na zpracování dotace, zpracování je nákladné, a ještě nebylo dosaženo pozitivního efektu. Na základě této zkušenosti se obec, již do dalších mimo krajských dotací nepouští. V obci Předence při rozhodování o investici hraje do jisté míry riziko, a to jak z neobdržení dotace, tak plynoucí z přijetí úvěru. Obec se uchází zásadně o krajské dotace. V obci není žádný technickoadministrativní pracovník, administrativní práce jsou zde vykonávány starostou. Evropské a ministerské dotace jsou složité na administrativní zpracování, a proto si o ně nežadají. V Letinech je pro rozhodnutí také podstatné, zda dotace obec obdrží. Obecní úřad zaměstnává tři administrativní pracovníce, starosta v obci působí ve funkci od roku 1994. Zkušenosti s dotacemi mají jak z krajského

¹⁰⁷ ŘÍCHOVÁ, B. (ed), 2015: *Analýza politiky a političtí aktéři. Možnosti a limity aplikace teorií v příkladech*, s. 58

úřadu, tak z ministerského úřadu. Obec má pozitivní zkušenost i s dotacemi z evropských fondů, které jsou velmi náročné na administrativu. V minulých letech byla obec úspěšná ohledně získání ministerských dotací. Obec obdržela dotace na kanalizaci z ministerstva zemědělství, další dotace, které byly ze státního fondu dopravní infrastruktury aj. Pro obec Nebílovy hraje při rozhodování podstatnou roli riziko. Obec Nebílovy má kladné zkušenosti s dotacemi z krajského úřadu. Evropské dotace jsou pro obec zdoluhavé a náročné na administrativní zpracování. Evropské dotace jsou představitelem obce vnímány negativně také pro udílení velkých sankcí, při nedodržení povinností vyplývajících z dotace. V obci Chválenice hraje při rozhodování zásadní roli riziko. Obec má zkušenosti s krajskými dotacemi, které jsou nejlépe administrativně zpracovatelné a dostupné. Dále má obec zkušenosti také s ministerskými i evropskými dotacemi, které jsou složitější na administrativní zpracování. V obci Čížice hraje podstatnou roli při rozhodování o investičních akcích riziko, v současné době má obec úvěr, který byl ve výši 11 720 000. Z tohoto úvěru byla financována rozvojová investiční akce v obci, a sice vybudování kanalizace v obci. Kanalizace byla vybudována ve dvou etapách a byly na ní obci poskytnuty dotace z ministerstva, dále byl poskytnut zvýhodněný úvěr, se splácením na deset let. Ministerské dotace jsou pro obec náročné na administrativní zpracování, proto obec raději využívá dotace z kraje. Nejčastěji z operačního programu stabilizace a obnovy venkova. Starý Plzenec je úřad, který je technicky více vybavený než malé obce k administraci dotací. Pro obec je riziko při rozhodování zásadní, hlavně u velkých investičních akcí, neobdržení dotace je hlavní příčinou, že se od investiční akce upustí. Dotace bývá i předmětem návrhu smlouvy o dílo v rámci výběrových řízení. Obec čerpá dotace z kraje, ale také ministerské a není problém ani s dotacemi z evropských fondů. V roce 2014 bylo čerpání z evropských fondů na životní prostředí na výstavbu kanalizace čerpáno v částce 185 000 000 Kč.

Obce Nebílovy, Netunice a Předenice se k investicím vrací hlavně v souvislosti s administrací dotací. V obci Štěnovický Borek se k investicím také vrací v souvislosti s administrací dotací, ale ještě s určitým vyhodnocením nového užitku pro obec. V obci Letiny se investice etapizují a také je zde snaha, aby investice na sebe jednotlivě navazovaly. V obci Chválenice se k investicím vrací zpětně, vyhodnocují jednotlivé etapy realizace. Obec se snaží z proběhlých realizací poučit a získává tak bohaté zkušenosti na další nové investiční projekty. V obci Čížice se k investicím vrací, hlavně k investicím,

kteřé se týkají infrastruktury. Nedojde-li v naplánovaném roce k realizaci opravy, tak se obec snaží realizaci provést následující rok. Obec Starý Plzenec se k investicím vrací zpětně, zejména proto, že je to povinnost v rámci dotací. Nejsou to jen investiční akce realizované z dotací, ke kterým se obec vrací. Obec vyhodnocuje i ostatní investiční akce. K příkladu vyhodnocení investice v souvislosti s dotací, kterou obec dostala od ministerstva pro místní rozvoj, podmínkou dotace bylo vytvořit v projektu dvě pracovní místa. Obec zpětně vyhodnotila, že v rámci investiční akce, (kde vznikly dvě nová pracovní místa, došlo k posílení v oblasti služeb), bylo vytvořeno zázemí pro turisty na Radyni.

Dále byl v rozhovorech řešen problém, zda by se měl stát více podílet na riziku, aby nedošlo k zadlužování obce. Většinou obce v rámci tohoto problému shledávaly zásadní problém v přístupu k dotacím. Dalším společným problémem pro většinu menších obcí je přemíra administrativní práce, na kterou většinou menší municipality nemají dostatek kapacity. V obci Netunice je pro představitele obce největším problémem právě přístup k dotacím. Obec je malá má 200 obyvatel a hospodáří s rozpočtem okolo 3 000 000 Kč. Když se v první fázi výdajů řeší provoz obce, nezbyvá již dostatek financí, který by umožnil adekvátní rozvoj obce. V obci Nebílovy je problém obdobný jako v obci Netunice, představitelé obce vnímají dotace jako určité riziko a náročný administrativní proces, který nemusí být v cíli úspěšným projektem. V obci Předenice jsou dotace vnímány také jako komplikovaný projekt, který je zdlouhavý a nejistý. Obec má konkrétně špatnou zkušenost s ministerskou dotací ohledně zeleně v obci, o kterou obec požádala na začátku roku a až na konci roku přišlo vyrozumění, že dotaci nedostanou. V obci Chválenice je vnímána jako největší problém zvyšující se byrokratická zátěž, díky ní je složitější proces přípravy investičních projektů. Podle představitelů už jen samotné přípravy investičních záměrů jsou administrativně protahovány a finančně nákladné. V obci Štěnovický Borek se snaží získat, každý rok alespoň čtyři dotační tituly. Podle představitelů obce je pomocí dotací určitá regulace ze strany státu již nastavena, protože v případě zájmu o dotaci musí také obec v souvislosti se žádostí dokládat kladné finanční hodnocení hospodaření obce. V obci Letiny vnímají také problém, ze strany státu v oblasti dotací a tím i jisté riziko, kdy dochází k zadlužování obcí, zejména při větších akcích. Při větších akcích, které jsou financovány dotacemi a úvěry jsou nastavena přísná pravidla a v případě jejich nedodržení, může docházet ke krácení dotací. Tato situace může obce dostat do finančních problémů,

i když ne vždy je obec zodpovědná za porušení nastavených pravidel. V obci Čižice vnímají regulaci státu, tedy pomoc obcím, aby se nezařadily především ve spolupráci na některých investičních akcích. Například jestliže stát opravuje hlavní komunikaci, mohl by současně realizovat i chodníky okolo hlavní komunikace včetně odvodnění, aby obec nemusela vytvářet vynucené investice, s kterými není v následujícím období počítáno. V obci Starý Plzenec je pohled na dotace trošku odlišný než v menších obcích. Dotace často nejsou na investiční akce, které jsou v danou chvíli třeba řešit, a proto je někdy také lepší než spásně čekat na dotaci, kterou obec potřebuje, řešit investiční záměr s dobře nastaveným úvěrem. Některé obce si vyberou z předložených dotací, například výstavba bazénu, na tento investiční záměr je obci poskytnuta dotace. Dotace má svá pravidla, a tak časové vymezení udržitelnosti projektu, čímž se pak stává pro menší město vlastně přítěží, protože provoz takového projektu je nákladný. Dotace se už na provoz nevztahuje a menší město se tak může dostat do finančních problémů. Na základě uvedeného je tedy třeba zvážit výběr dotací, a hlavně mít promyšlenou budoucnost daného projektu. Podle představitelů obce by regulace od státu měla být jen částečná, protože obce jsou samospráva a měly by si zachovat jistou autonomii. Dotace jsou důležitým příjmem pro obce. Do jisté míry může být zisk dotace i měřítkem úspěšnosti představitelů obce. Z uvedeného je zřejmé, že závěry, ohledně financování se neliší od teorie uvedené v publikaci *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*.¹⁰⁸

¹⁰⁸ BERNARD, J., KOSTELECKÝ, T., ILLNER, M., VOBECKÁ, J., *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*, s. 68-82

6 Závěr

Lokální politika v České republice je specifická svou rozmanitostí. V jednotlivých obcích na komunální úrovni jsou vžité zvyklosti, podle kterých dané obce fungují v rámci příslušné administrativy. Práce byla zaměřena na rozhodovací mechanismy v obecních samosprávách, konkrétně ve vybraných obcích v okrese Plzeň-jih a Plzeň-město. Tyto rozhodovací mechanismy byly zkoumány především v kontextu sestavování rozpočtů a záměrů k investičním akcím.

V rámci výstupů z teoretického hlediska je nejdůležitějším orgánem v rozhodování obecních samospráv zastupitelstvo obce. Zároveň mohou v obci být i jiní aktéři, kteří mohou mít velký vliv na rozhodování. V menších obcích má zásadní postavení starosta obce, z tohoto důvodu je důležité, jaká osobnost v čele konkrétní obce stojí. Starosta obce bývá obvykle tím, kdo přichází s návrhy na investice v obci. Na lokální úrovni jsou v hojném počtu provázány zastupitelstva obcí s členy různých obecních sdružení či spolků a tito členové jsou také ti, kteří také často přicházejí s návrhy na investice. Z teoretického hlediska na komunální úrovni menších obcích nedochází k výrazným konfliktům mezi starostou a zastupitelstvem. V menších obcích, dle Kubálka ke štěpení na základě konfliktních linií, spíše nedochází. V komunální politice v menších obcích jde tak spíše o individuální spory, které vycházejí z různorodosti cílů zastupitelů v obci. V lokální politice nebývá silná opozice a vztah zastupitelů a starosty je tak založen spíše na vysoké důvěře. Rozhodování v obecní samosprávě o investičních záměrech je založeno na finančních nedostatečných možnostech obce, a proto je pro každou lokální samosprávu důležité, aby realizovali v rámci rozvoje obce projekty z dotací. Dotace jsou proto zásadním příspěvkem pro obce.

Praktickou část práce tvoří případové studie vybraných obcí a diskuse, která je založena především na polostandardizovaných rozhovorech s představiteli obcí. V případových studiích jsou popsány jednotlivé obce, je zde nastíněná ekonomická, politická a sociální situace. Smyslem diplomové práce bylo zhodnotit, do jaké míry je stávající teorie možné využít při interpretaci vzorců rozhodování v případě místních samospráv studovaných obcí. Rozhovory byly vedeny s představiteli vybraných obcí. Z uvedeného kvalitativního výzkumu je zřejmé, že hlavní úlohu při navrhování investičních záměrů má starosta. Tato hypotéza se potvrdila u většiny obcí, které byly předmětem diplomové práce. U obce středního typu bylo potvrzeno, že investiční záměry

vycházejí od představitelů rady obce. Ve vybraných obcích bylo řešeno pořádání pracovních jednání zastupitelů. Ve čtyřech vybraných obcích (Netunice, Letiny, Čížice a Předenice) jsou tyto pracovní schůzky konány pravidelně. V obci Předenice se pořádají dokonce každý týden. V ostatních uvedených obcích se konají pravidelně jednou za měsíc. V dalších třech obcích (Nebílovy, Štěnovický Borek a Chválenice) se pracovní jednání pořádají nepravidelně, když je potřeba domluvit se na nějaké významné investiční akci. Podklady na tyto pracovní jednání jsou zastupitelům předávány většinou emailem. Pravidelné pracovní jednání nepořádají ani ve Starém Plzenci. Ve všech zkoumaných obcích se konají mimořádné pracovní schůze, jedná-li se o rozpočet obce. Uvedené závěry se ztotožňují s dosavadními teoretickými poznatky.

Stanovování cílů obecních samospráv vychází ze strategických rozvojových plánů, popřípadě jiných plánů investičních rozvojových záměrů. Jedná se o projekty, které si obec zpracovává na delší časové období zpravidla čtyři roky. V obcích, kde jsou sestavovány volební programy, z důvodu že se voleb účastní více volebních subjektů, vychází často strategický plán rozvoje anebo jiný rozvojový dokument z volebního programu vítěze voleb. Rozhodování v rámci investičních akcí navazuje na tyto rozvojové dokumenty. Významné investiční akce v obci jsou zdrojem polemik v zastupitelstvu, přesto se zastupitelé většinou snaží domluvit na nejlepším možném řešení. Představitelé obcí se tak snaží, aby předcházeli možným konfliktům. Každá municipalita je limitována finančními zdroji, a proto představitelé obcí primárně řeší nejdůležitější a nutné věci, poté přichází rozhodování o dalších možných investičních akcích.

Dosavadní teoretické poznatky o zásadním postavení starosty v územní samosprávě se shodují s výsledky diplomové práce, stejně tak je tomu i v oblasti pracovních jednání zastupitelstva. Z uvedeného je zřejmé, že i na tak malém vzorku vybraných obcí se potvrdila uplatitelnost dosavadní teorie. Pracovní jednání zastupitelstva je pořádáno před veřejným jednáním zastupitelstva. V některých vybraných obcích se pracovní schůzky konají pravidelně, přesto má každá obec trochu jiný systém. Ve vybraném vzorku obcí, kde se pracovní schůze konají nepravidelně, bylo zastupitelstvo většinou složeno z více volebních subjektů. Nabízí se tedy otázka, do jaké míry spolu zastupitelé opravdu spolupracují a jakou mírou se zapojují do samosprávy obce.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Odborná literatura

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*, Vyd. 1. Praha: Grada, 2009, 250 s. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4

BERNARD, Josef, KOSTELECKÝ, Tomáš, ILLNER, Michal, VOBECKÁ, Jana. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. 1. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011, 236 s. ISBN 978-80-7419-069-8

BUBENÍČEK, Václav, KUBÁLEK, Michal. *Konfliktní linie v malých obcích*. Acta Politological, 2010, s. 30-45. ISSN 1804-1302

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan, *Demokracie v lokálním politickém prostoru. Specifika politického života obcí ČR*. 1. vydání., Praha: Grada Publishing a.s., 2010 240 s. ISBN 978-80-247-3061-5

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, LUHANOVÁ, Markéta. *Politika v regionálním rozvoji: úvod do studia*. 1. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2006, 162 s. ISBN 80-213-1157-6

ČMEJREK, Jaroslav, *Obce a regiony jako politický prostor*. Praha: Alfa nakladatelství, 2008, 165 s. ISBN 978-808-7197-004

HUDÁK, Jakub, JÜPTNER, Petr, SVOBODA, Jiří. *Komunální politické systémy*. Praha: Univerzita Karlova, 2003, 190 s. ISBN 80-7308-056-7

JÜPTNER, Petr, Konfrontace teorie koalic s lokální politikou. In CABADA, L. (ed). *Koalice a koaliční vztahy České republiky v evropském kontextu*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, s.223. ISBN 80-738-004-7

KOPŘIVA, Radek, ČOPÍK, Jan, ČMEJREK, Jaroslav. *Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí*. Sociológia – Slovak Sociological Review. 2017, 49 (5). s. 482-506. ISSN 0049-1225

MÜLLER, Karel, B. *K čemu instituce? Jsme přeci sami slušní lidé! Příčiny, důsledky a řešení nedůvěry v zastupitelské sbory v Česku*. Politologická revue. 2016, 22 (1). s. 5-39. ISSN 1211-0353

REID, M.,F.,Rapid Transformations in Post-Socialist Cities: towards Uncertain Future. In: *Globalism and Local Democracy. Challenge and Change in Europe and North America*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2003, p. 95-107. ISBN 978-0-333-99373-6

RYŠAVÝ, Dan, ŠARADIN, Pavel. *Zastupitelé českých měst a obcí v evropské perspektivě*. 1. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011, 191 s. ISBN 978-80-7419-042-1

ŘÍCHOVÁ, Blanka, (ed)., *Analýza politiky a političtí aktéři. Možnosti a limity aplikace teorií v příkladech*. 1. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2015, s. 251. ISBN 978-80-7419-187-9

7.2 Prameny práva

ZÁKON č. 128/2000 Sb., o obcích

ZÁKON č. 419/2001 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

7.3 Internetové zdroje

Občanský aktivity – Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky*[online]. copyright©2018 [cit. 10.12.2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/obcanske-aktivity-118893.aspx>

Oficiální stránky města Starý Plzenec. *Město Starý Plzenec – Oficiální stránky města Starý Plzenec* [online]. copyright©2018 [cit. 14.2.2018]. Dostupné z: <http://www.staryplzenec.cz/mesto/>

Oficiální stránky obce Čížice. *Obec – Oficiální stránky obce Čížice*[online]. copyright©2018[cit. 13.2.2018]. Dostupné z: <http://www.obec-cizice.cz/>

Oficiální stránky obce Chválenice. *Titulní strana – Oficiální stránky obce Chválenice*[online]. copyright©2018 [cit. 11.2.2018]. Dostupné z: <http://www.chvalenice.cz/obec-107/>

Oficiální stránky obce Letiny. *Obec – Oficiální stránky obce Letiny*[online]. copyright©2018[cit. 14.2.2018]. Dostupné z: <http://www.obec-letiny.cz/>

Oficiální stránky obce Nebílovy. *Obec – Oficiální stránky obce Nebílovy*[online]. copyright© [cit. 11.2.2018]. Dostupné z: <http://www.obecnebilovy.cz/obec-125/>

Oficiální stránky Obce Netunice. *Obec Netunice-Oficiální stránky Obce Netunice*[online]. copyright©2018 [cit. 10.2.2018]. Dostupné z: <http://www.netunice.cz/>

Oficiální stránky obce Předenice. *Obec – Oficiální stránky obce Předenice*[online]. copyright©2018[cit. 13.2.2018]. Dostupné z: <http://www.predenice.cz/>

Oficiální stránky obce Štěnovický Borek. *Štěnovický Borek – Oficiální stránky obce Štěnovický Borek*[online]. copyright©2018 [cit. 11.2.2018]. Dostupné z: <http://www.stenovickyborek.cz/>

Počet obyvatel v obcích – k 1.1.2017|ČSÚ. *Český statistický úřad|ČSÚ* [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112017>

RISY.cz Obec-Netunice. *Object moved*[online]. copyright©2012 [cit. 10.2.2018]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=558117>

Volby.cz – Český statistický úřad | ČSÚ. *Volby.cz – Český statistický úřad ČSÚ* [online]. copyright© Český statistický úřad 2018 [cit. 11.2.2018]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/>

7.4 Rozhovory

Albl, Z. (2018): Polostrukturované dotazování [rozhovor]. 17. 1. 2018. Štěnovický Borek: starosta obce

Doláková, V. (2018): Polostrukturované dotazování [rozhovor]. 8. 2. 2018. Starý Plzenec: starostka obce

Kvídera, P. (2018): Polostrukturované dotazování [rozhovor]. 24. 1. 2018. Chválenice: starosta obce

Soukup, V. (2018): Polostrukturované dotazování [rozhovor]. 15. 1. 2018. Netunice: starosta obce

Topinka, F. (2018): Polostrukturované dotazování [rozhovor]. 12. 2. 2018. Nebílovy: starosta obce

Vobrubová, A. (2018): Polostrukturované dotazování [rozhovor]. 15. 2. 2018. Čížice: starostka obce

Voch, J. (2018): Polostrukturované dotazování [rozhovor]. 21. 2. 2018. Předenice: starosta obce

Vraný, J. (2018): Polostrukturované dotazování [rozhovor]. 22. 1. 2018. Letiny: starosta obce

8 Seznam použitých tabulek a grafů

Seznam tabulek

Tabulka 1. Počet členů zastupitelstva

Tabulka 2. Pohyb obyvatelstva v obci Netunice

Tabulka 3. Pohyb obyvatelstva v obci Štěnovický Borek

Tabulka 4. Pohyb obyvatelstva v obci Chválenice

Tabulka 5. Pohyb obyvatelstva v obci Nebílovy

Tabulka 6. Pohyb obyvatelstva v obci Předenice

Tabulka 7. Pohyb obyvatelstva v obci Čížice

Tabulka 8. Pohyb obyvatelstva v obci Letiny

Tabulka 9. Pohyb obyvatelstva v obci Starý Plzenec

Seznam grafů

Graf 1: Počet obyvatel od roku 1991 Netunice

Graf 2: Počet obyvatel od roku 1991 Štěnovický Borek

Graf 3: Počet obyvatel od roku 1991 Chválenice

Graf 4: Počet obyvatel od roku 1991 Nebílovy

Graf 5: Počet obyvatel od roku 1991 Předenice

Graf 6: Počet obyvatel od roku 1991 Čížice

Graf 7: Počet obyvatel od roku 1991 Letiny

Graf 8: Počet obyvatel od roku 1991 Starý Plzenec

9 Přílohy

Příloha č. 1 Otázky kladené představitelům obcí

- 1) Kdo obvykle přichází s impulsem k investiční akci?
- 2) Konají se někdy v obci pracovní jednání zastupitelstva (před veřejným jednáním zastupitelstva)? K čemukoliv? Jak často? Jak probíhá předání materiálů zastupitelům před jednáním?
- 3) Je rozpočet obce diskutován na pracovním jednání (pracovních jednáních) zastupitelstva před řádným zasedáním zastupitelstva?
- 4) Jak je rozpočet obce sestavován? Postup vytváření
- 5) Jsou záměry (alespoň některé) o uvažovaných investicích diskutovány na pracovních jednáních zastupitelstva (před řádným zasedáním zastupitelstva)?
- 6) Dokázal/a byste uvést, v jakých případech obvykle dochází k pracovnímu jednání zastupitelstva (před řádným zasedáním zastupitelstva)?
- 7) Je zastupitelstvem obce iniciován vznik pracovních skupin (z členů i nečlenů zastupitelstva) v případě investičních akcí nebo prodeje významného majetku obce?
- 8) V jakých případech obvykle dochází k vzniku pracovní skupiny?
- 9) Jsou významné investiční akce zdrojem polemik v zastupitelstvu?
- 10) Dokázal/a byste uvést příklady?
- 11) O investiční akci v obci rozhoduje?
- 12) Má obec strategický plán rozvoje?
- 13) Při schvalování investičních akcí zastupitelstvo postupuje podle strategického plánu rozvoje (plánu investičních akcí, zásobníku investičních akcí), nebo předvolebního programu (programů)?
- 14) Vnímáte rozhodování jako výběr z více možností? Nebo spíše jako vynucené nutné nějaké rozhodnutí? Kam byste zařadil/a jednotlivé investice?
- 15) Hraje při rozhodování obecní samosprávy roli riziko (potenciální riziko)? – např. neobdržení či neproplacení dotace, riziko plynoucí z přijetí úvěru apod.? (rozhodování za jistoty, nejistoty)
- 16) Vracíte se k investicím zpětně? Vyhodnocujete je nějak po ukončení?
- 17) Měl by se na riziku více podílet stát (regulace), aby třeba nedošlo k zadlužování obcí?